

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

NICOLAE LEAHU

*POET, CRITIC, ESEIST,
EDITOR, JURNALIST*

Omagiu la 50 de ani

2013

Cu mijloacele «poveștilor suprarealiste» și ale textualizării, dar și cu sugestiile mai vechi ale Cîntării Cîntărilor, Nicolae Leahu imaginează în Personajul din poezie o nouă geneză a lumii.

CIMPOI, Mihai. O istorie deschisa a literaturii din Basarabia

- ❖ Nicolae LEAHU s-a născut în 20 iulie 1963 în Bădicu Moldovenesc, jud. Cahul, Republica Moldova.
- ❖ A absolvit Facultatea de Filologie a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, cu licență în limba și literatura română (1985).
- ❖ Redactor-șef adjunct al ziarului „Glia drochiană” (1986-1993) și, prin cumul, continuă activitatea universitară, fiind și profesor de liceu.
- ❖ Titular al Catedrei de limba și literatura română la Facultatea de Filologie a Universității din Bălți (1993).
- ❖ Doctor în filologie al Universității „Al.I. Cuza” (2000).
- ❖ Șef al Catedrei de literatura română și universală. (2000-2010).
- ❖ Redactor-șef al revistei literară „Semn” (din 1995).
- ❖ Actualmente, scriitorul Nicolae Leahu este decanul Facultății de Filologie a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

[\(http://www.usarb.md/ru/facultati/filologie/istoria/\)](http://www.usarb.md/ru/facultati/filologie/istoria/)

Membru al uniunilor de creație

- ▣ Membru al PEN-clubului internațional (2004).
- ▣ Membru al Uniunii Scriitorilor din România (2003).
- ▣ Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1994).
- ▣ Membru al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova (1990).

Distincții:

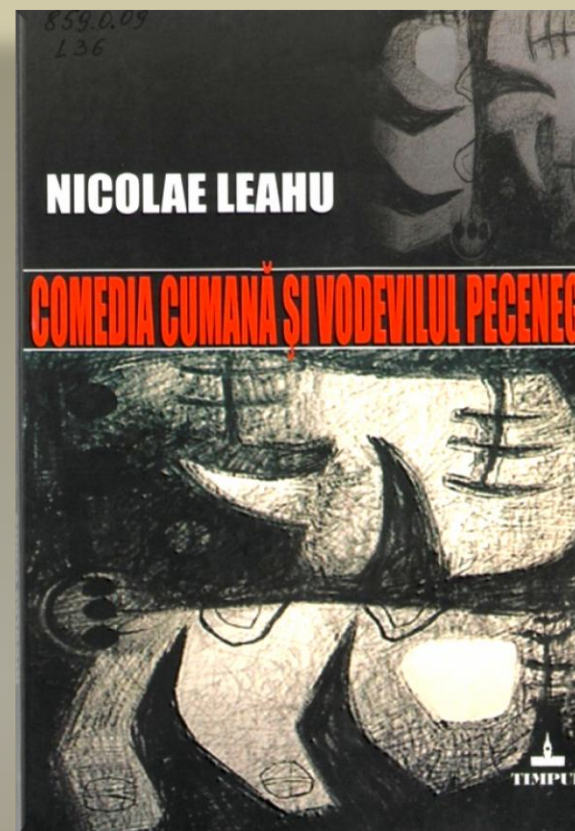
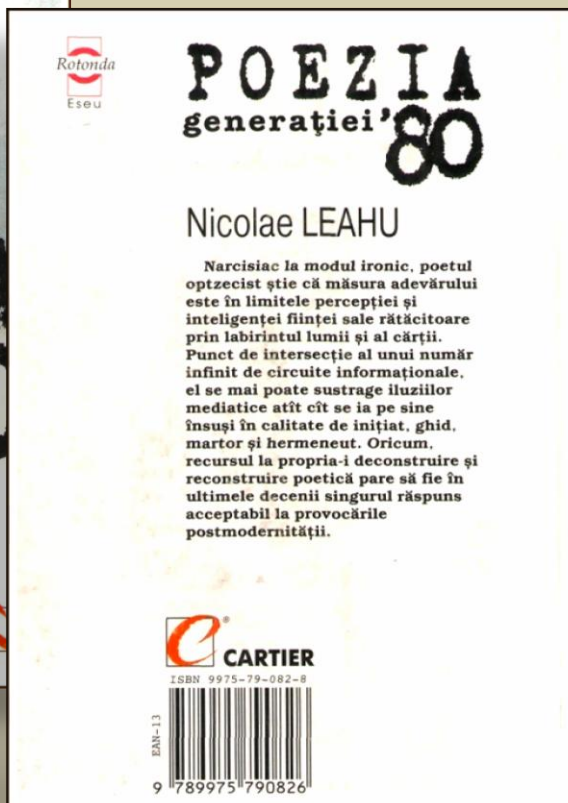
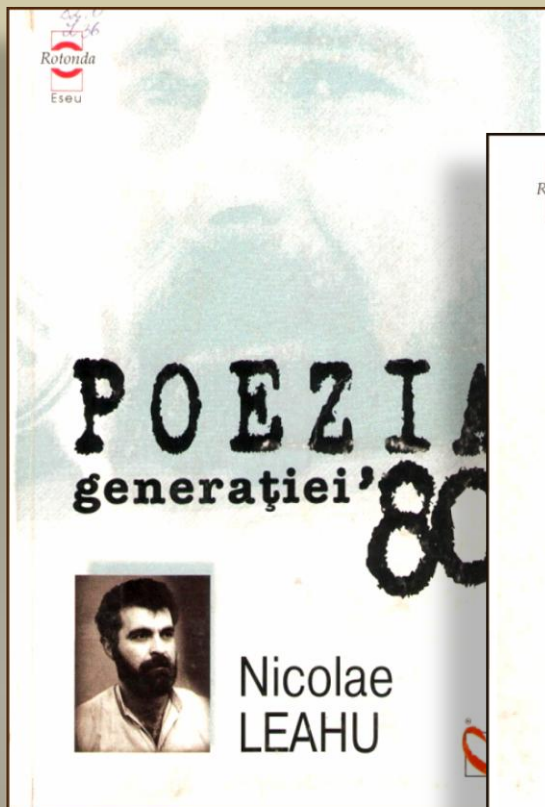
- ▣ Ordinul „Gloria muncii”, 2012.
- ▣ Medalia „Mihai Eminescu”, 2010.

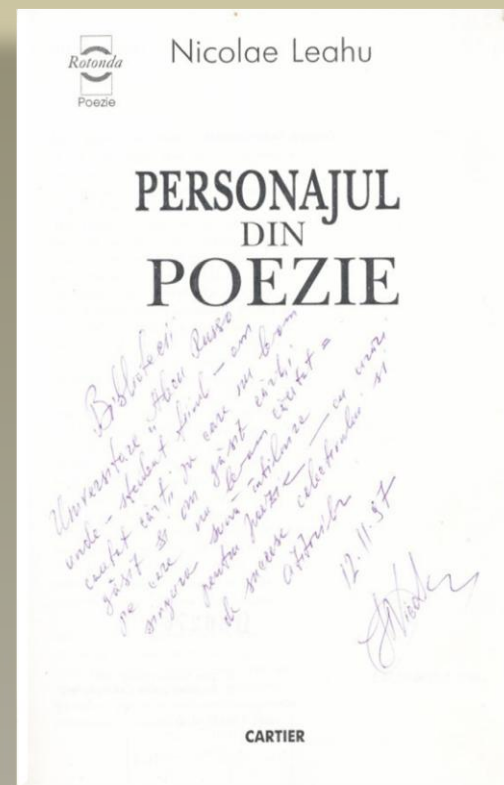
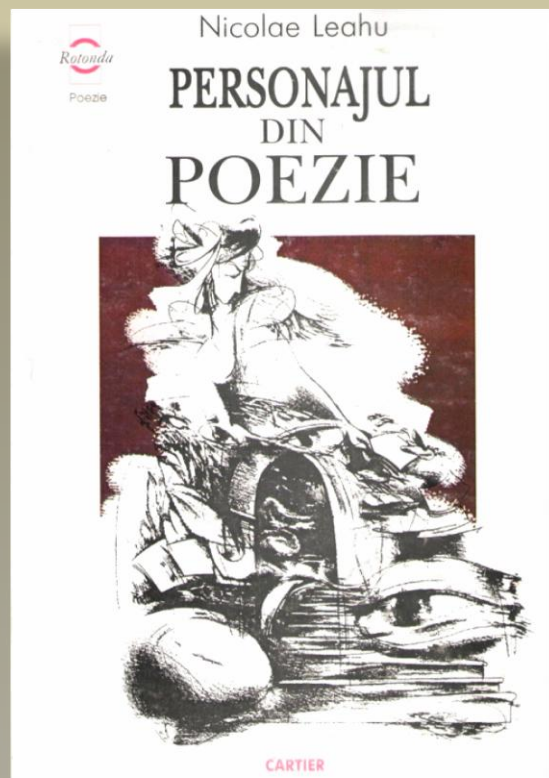
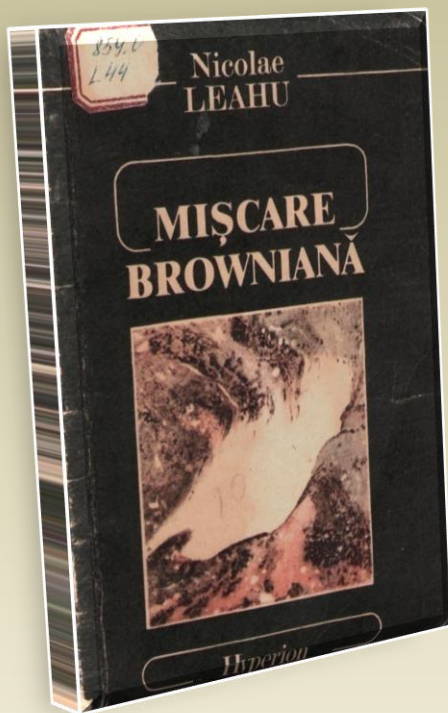
Premii:

- ▣ Premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2011).
- ▣ Premiul filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România (2008).
- ▣ Premiul Consiliului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2008).
- ▣ Premiul filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România (2008).
- ▣ Premiul Consiliului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2008).
- ▣ Premiul Consiliului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2008).
- ▣ Premiul filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România (2008).
- ▣ Premiul III al Concursului de dramaturgie al Ministerului Culturii(2001).
- ▣ Premiul pentru critică al Salonului Național de Carte (2000).
- ▣ Premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1997).
- ▣ Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1993).

<http://www.usarb.md/index.php?id=950>

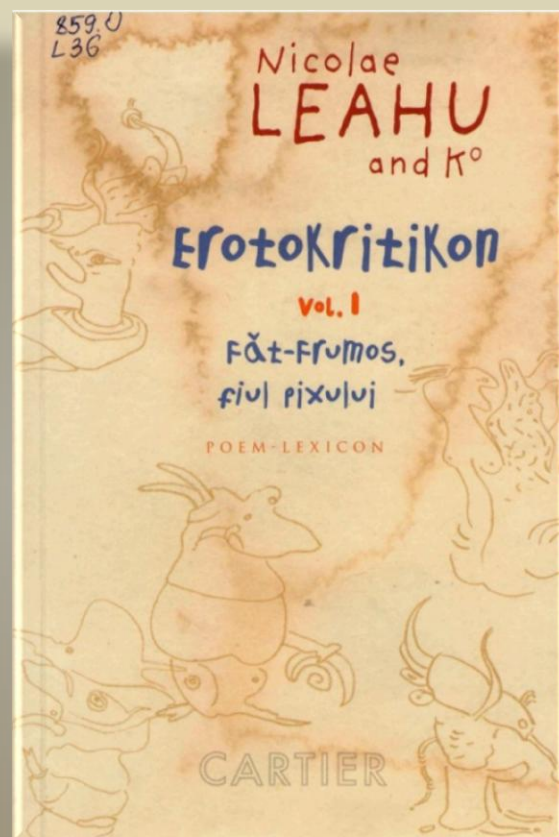
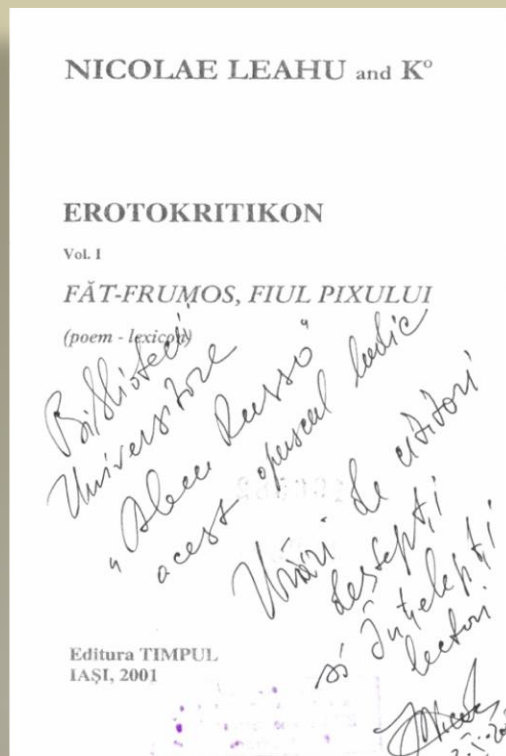
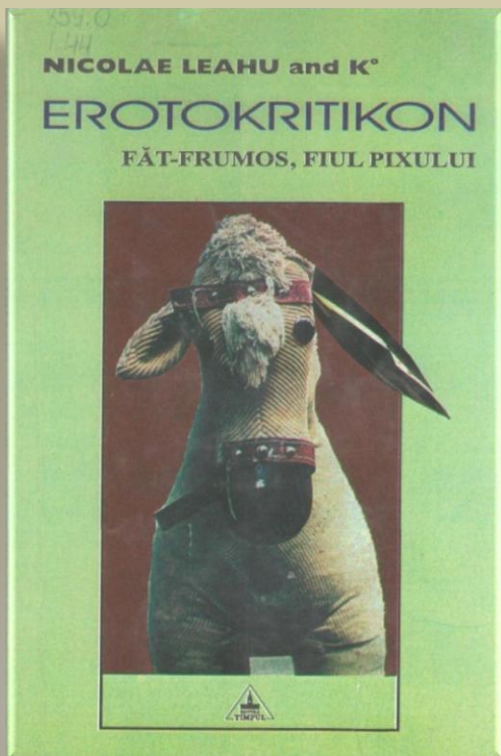
OPERA

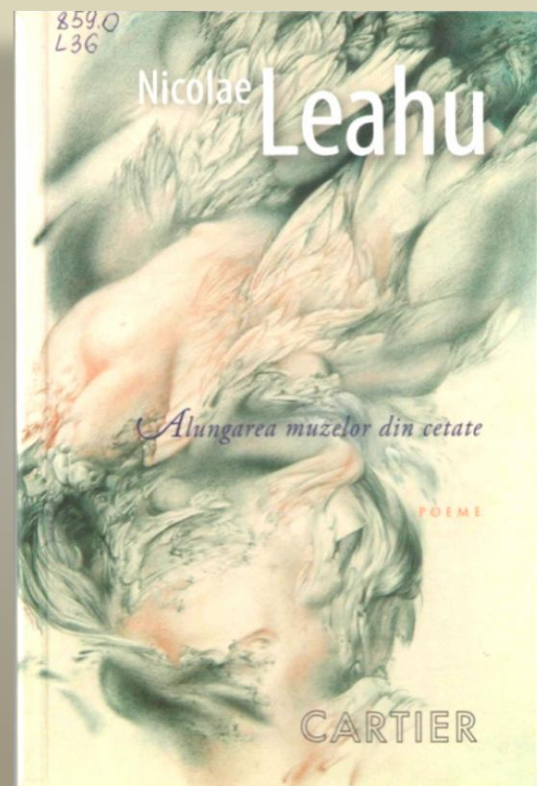
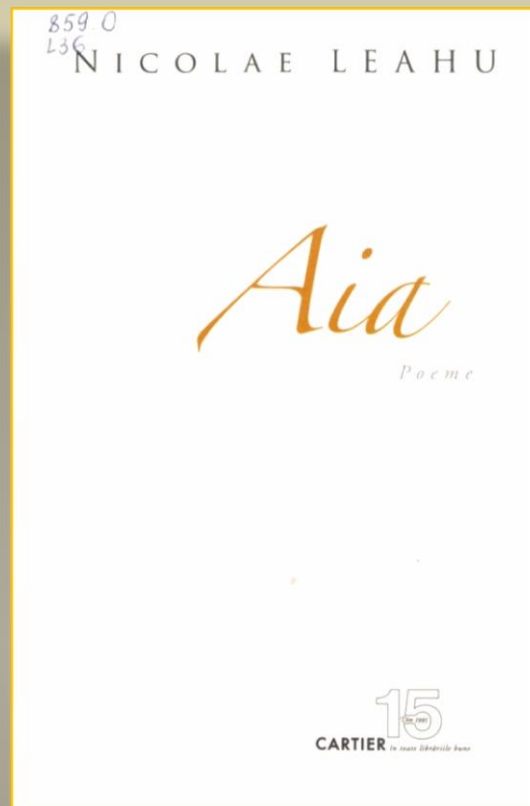
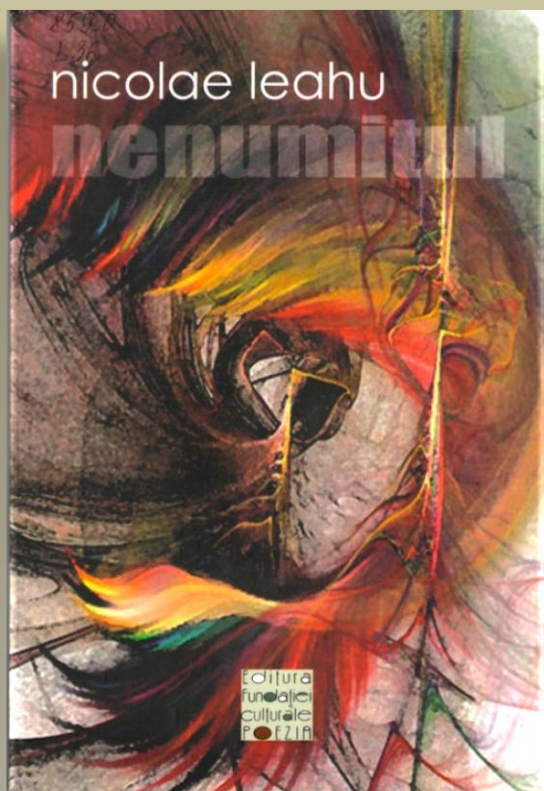

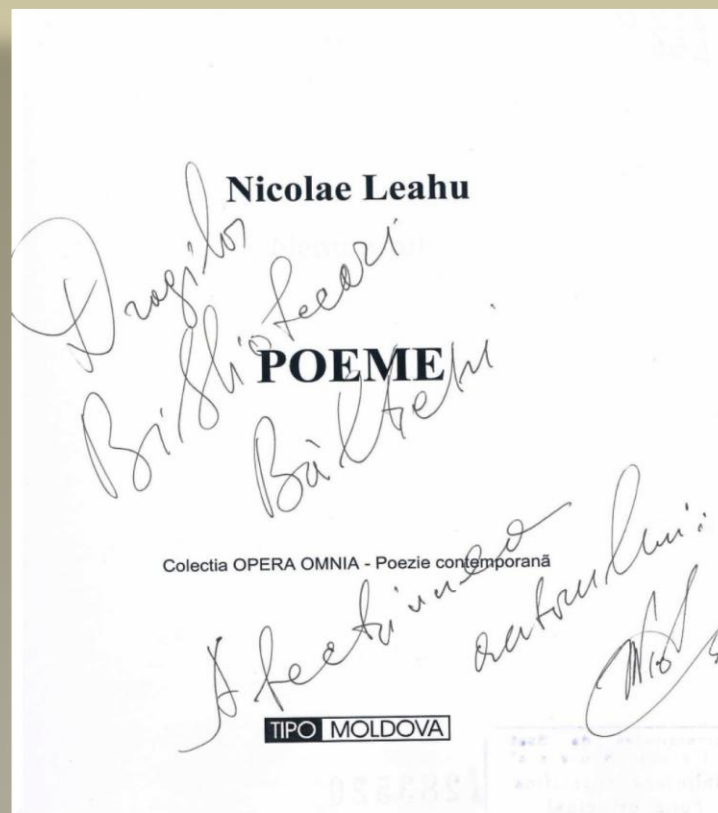
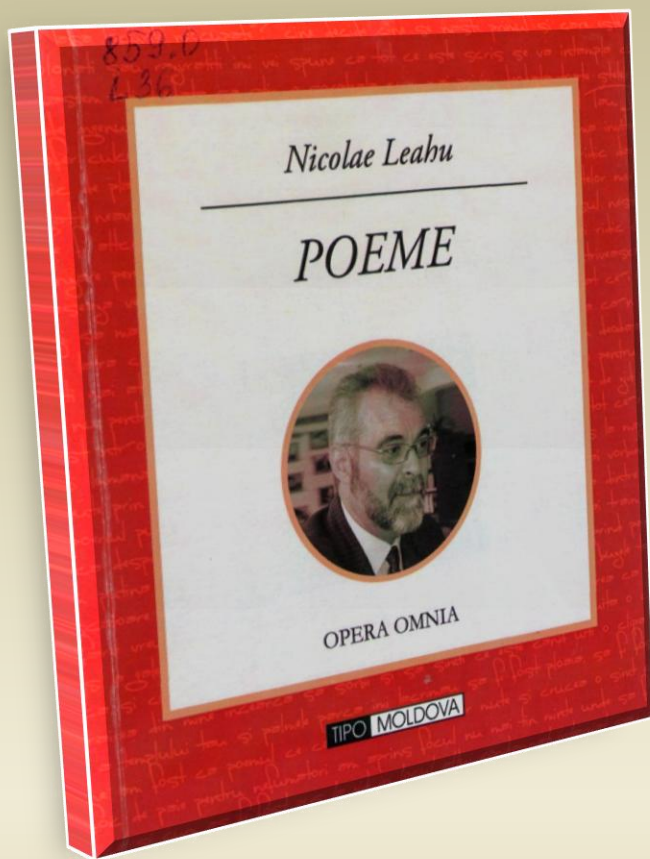

Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru volumul de poezii *Mișcare browniană* (1993).

Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru cartea *Personajul din poezie* (1997).

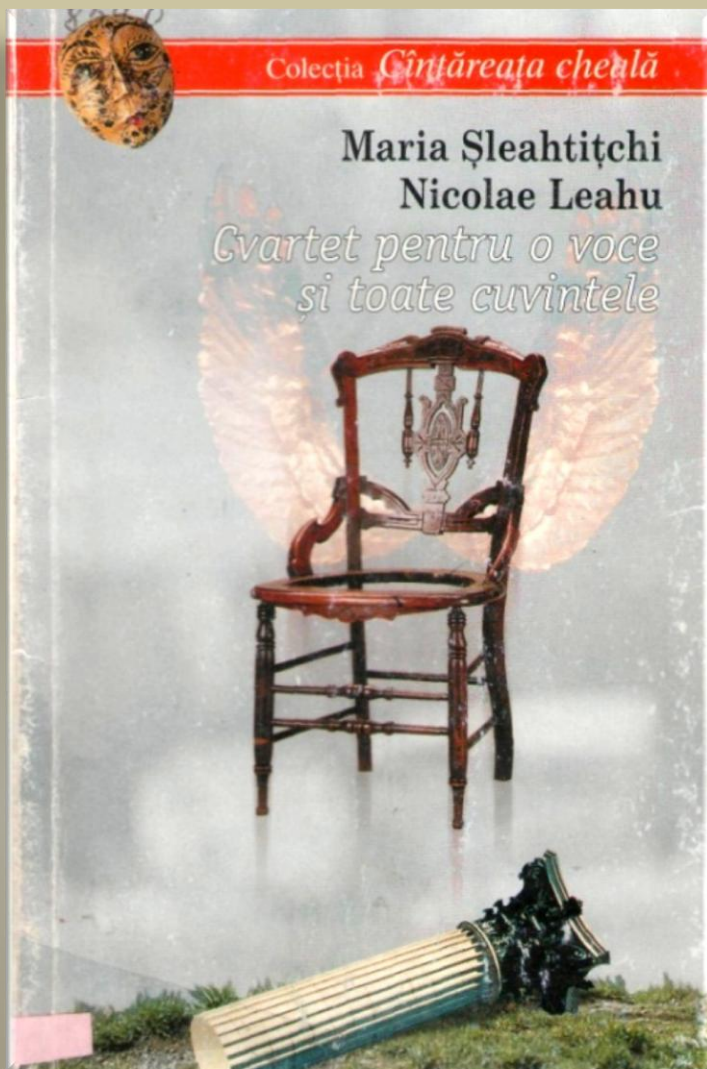

Poezia ne ajută să fixăm expresiv realitățile complexe, indefinibile cu alte mijloace... Poezia este o încercare de supraviețuire în și prin cuvânt, este ceea ce lasă urme în gând, în aer, pe ape.

Nicolae Leahu, citat despre poezie

Piesa *Cvartet pentru o voce și toate cuvintele* a fost reprezentată la Teatrul Național din Bălți.

82.09(073.32)
L36

DE IMPLEMENTARE
A CURRICULUMULUI
MODERNIZAT
ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL LICEAL

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI TINERETULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
PROIECTUL „EDUCAȚIA DE CALITATE ÎN MEDIUL RURAL DIN MOLDOVA”

Literatura universală

Chișinău, 2007

82.09(073.32)
L66

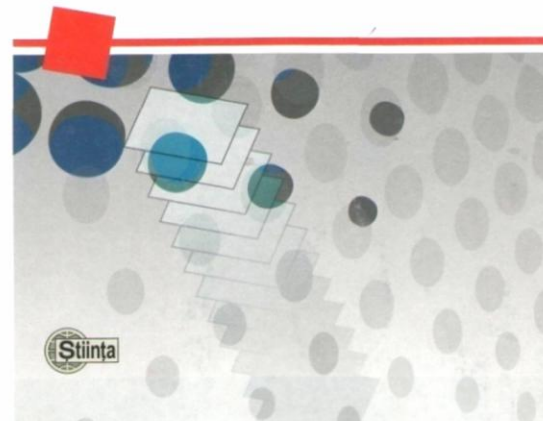

Ministerul Educației al Republicii Moldova

CURRICULUM NAȚIONAL

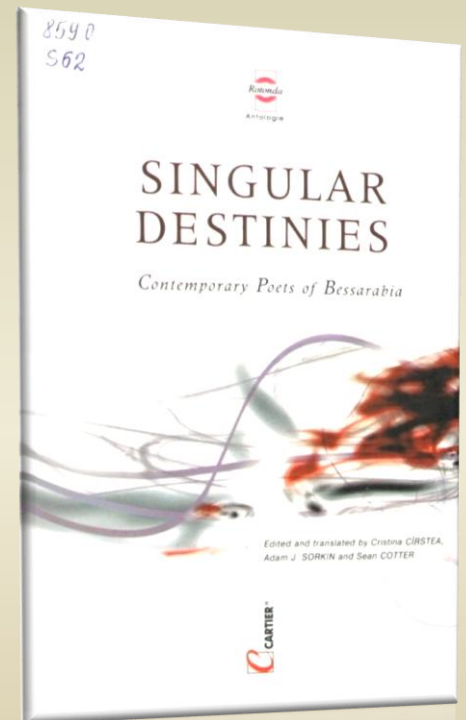
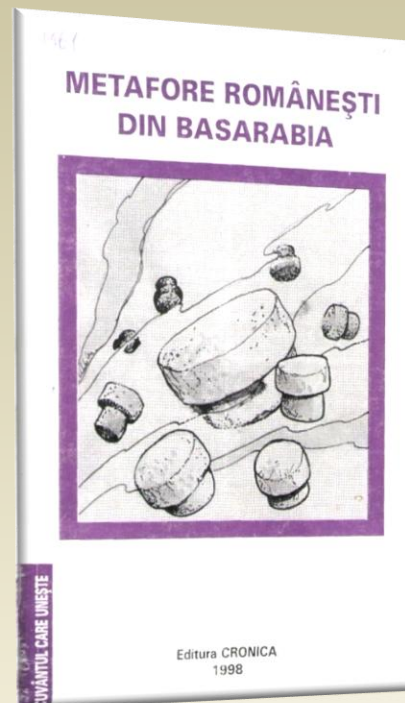
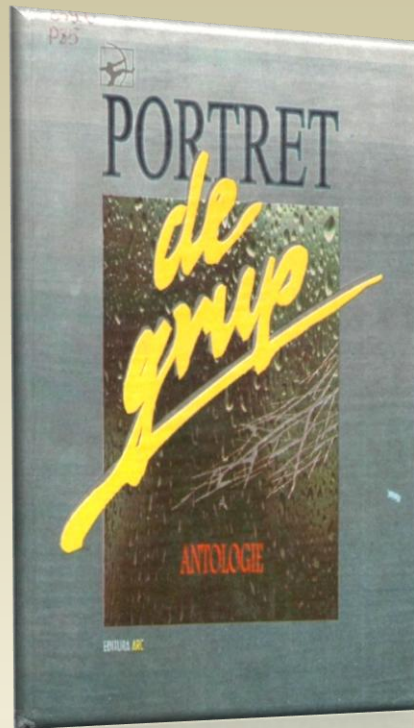
LITERATURA UNIVERSALĂ

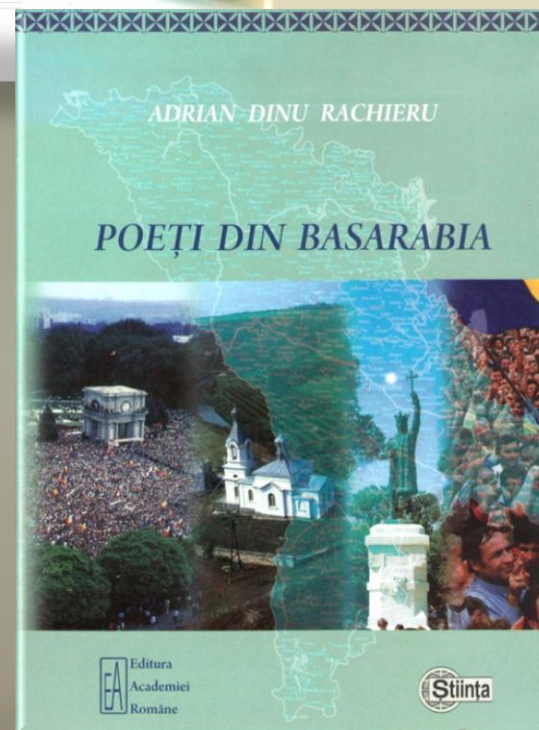
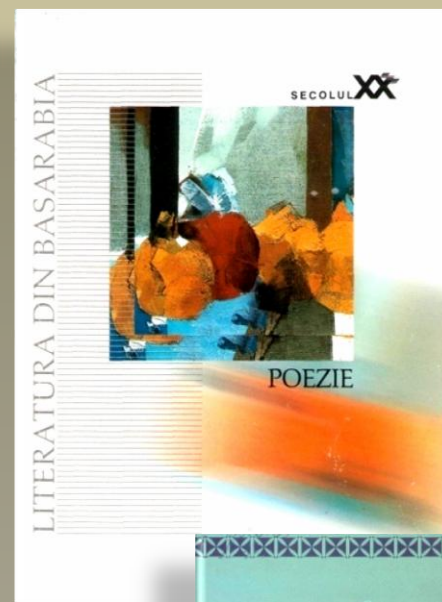
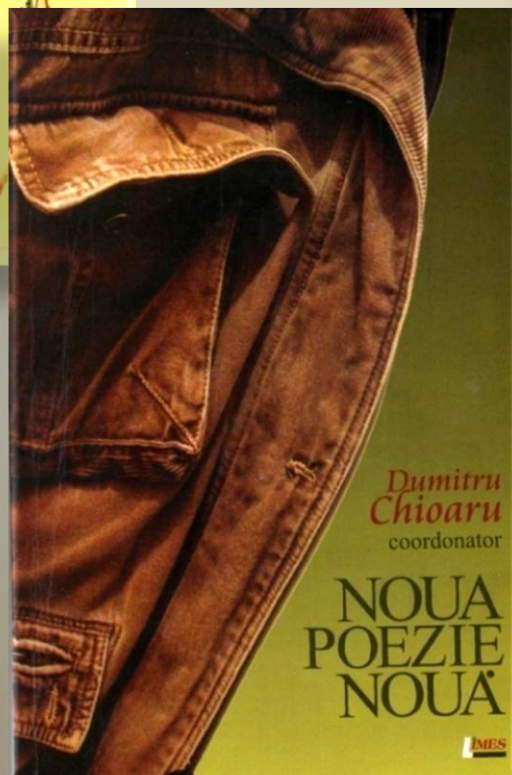
Curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a

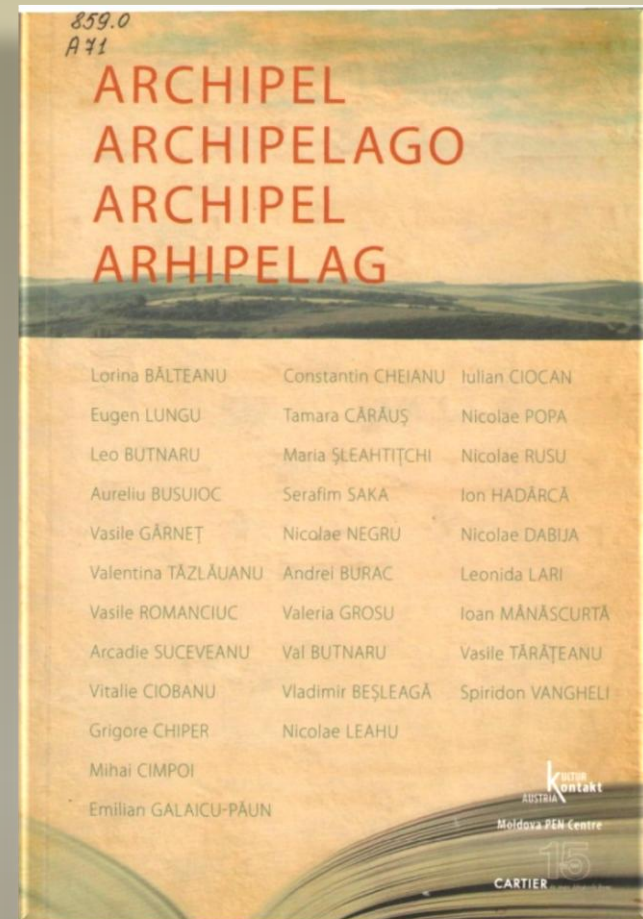

Stiința

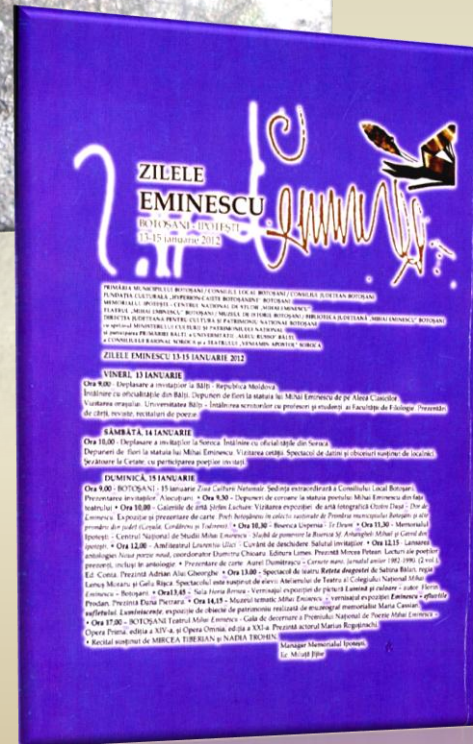
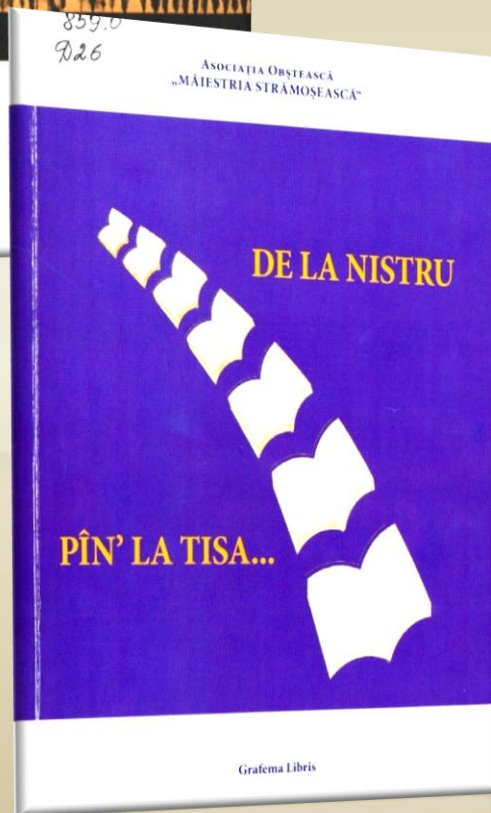
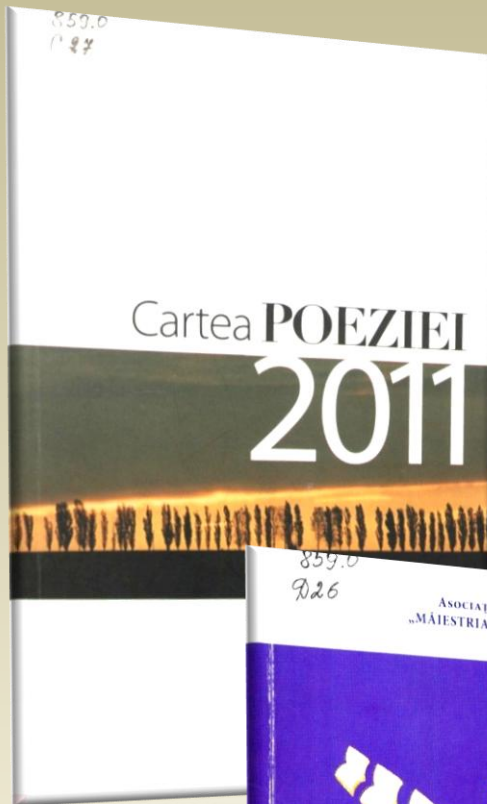
PREZENȚE ÎN ANTOLOGII

Une Anthologie de la poésie Moldave
Translated into French and English by
Cornelia Golna, Odile Serre and Alain Paruit.
L'Esprit des Péninsules, Paris, 1996

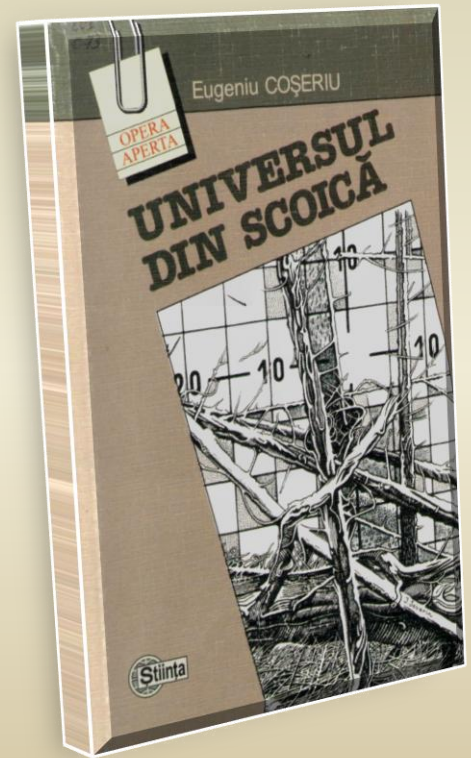
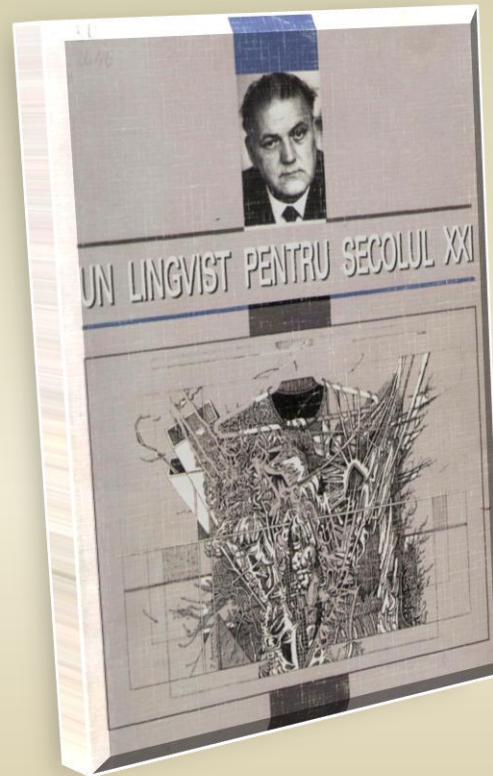
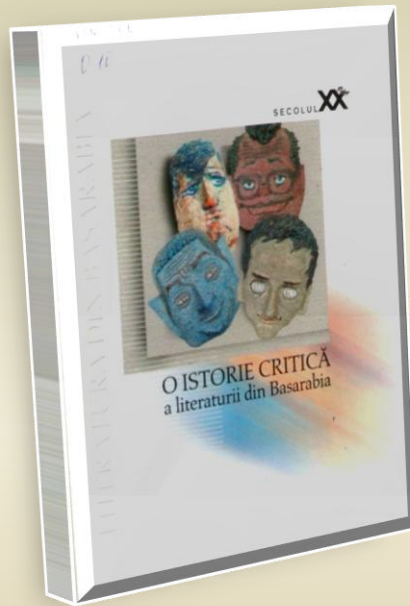
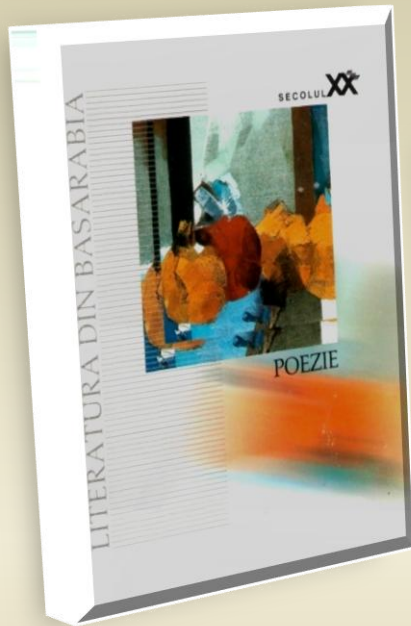

În calitate de redactor-șef, conduce revista literară „Semn”

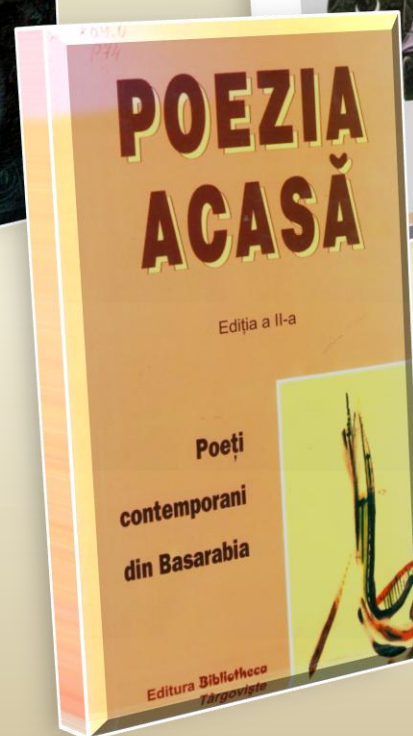

EDIȚII

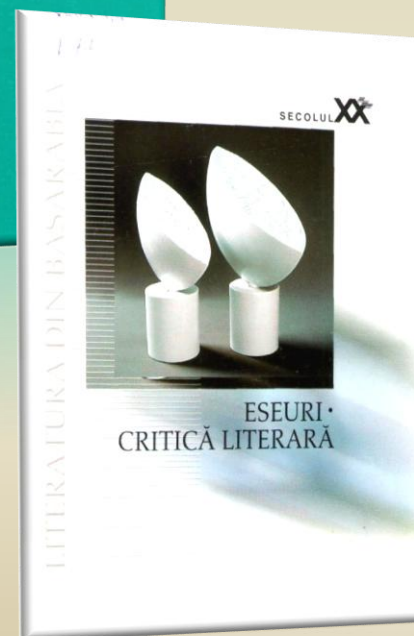
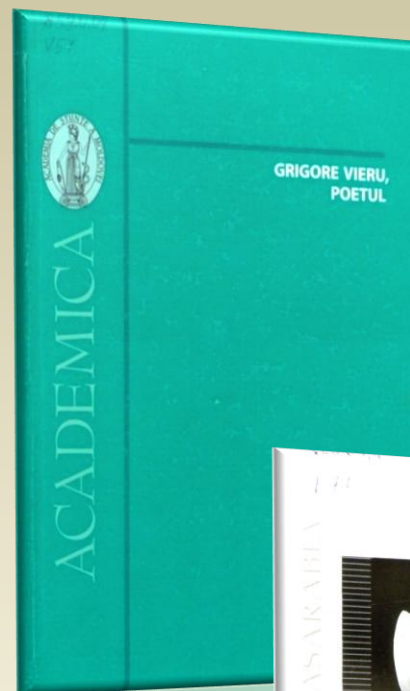
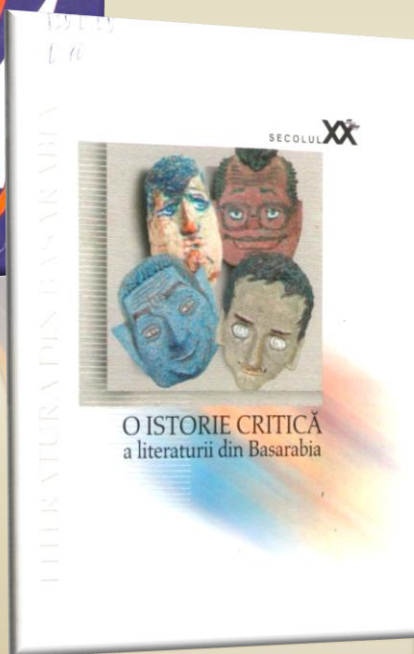
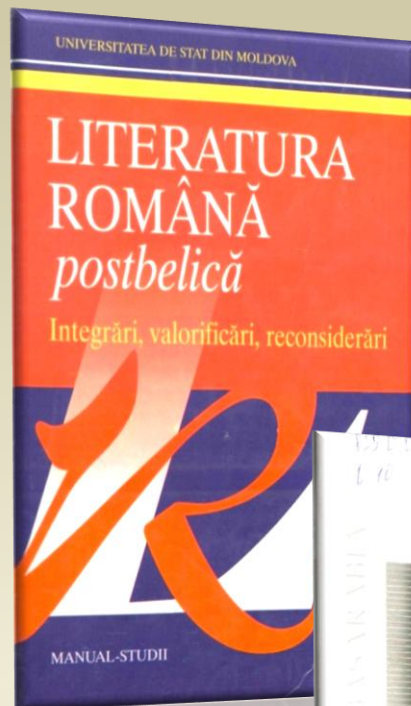
(COORDONATOR, ÎN COLABORARE, COAUTOR, SELECȚIE, STUDIU INTRODUCȚIV ȘI NOTE BIOBIBLIOGRAFICE)

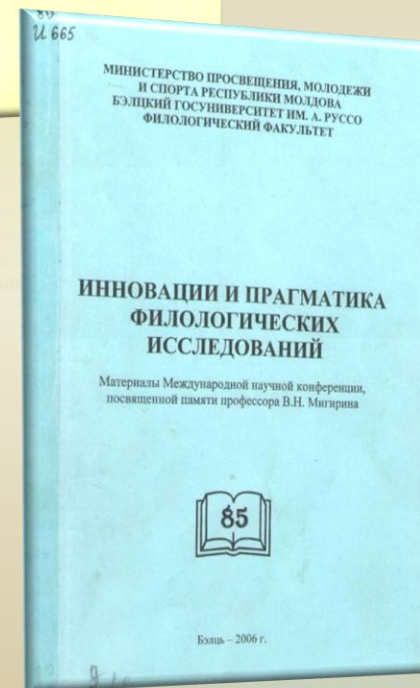
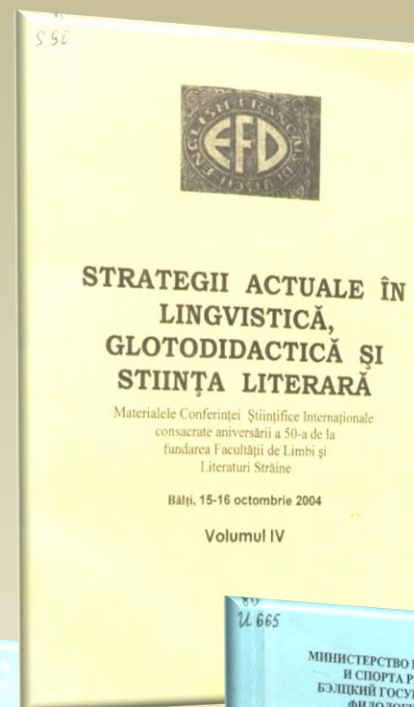
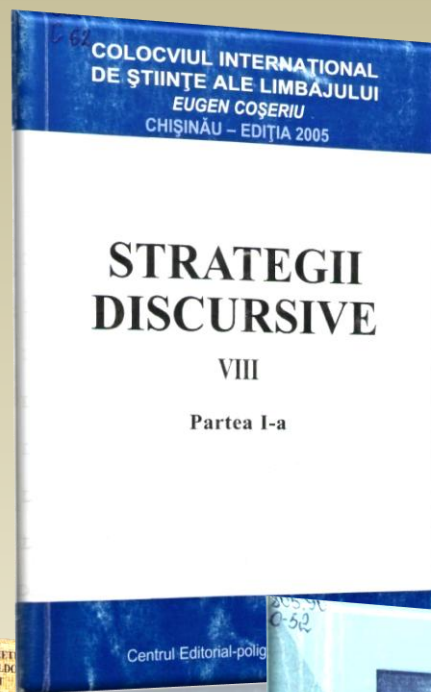
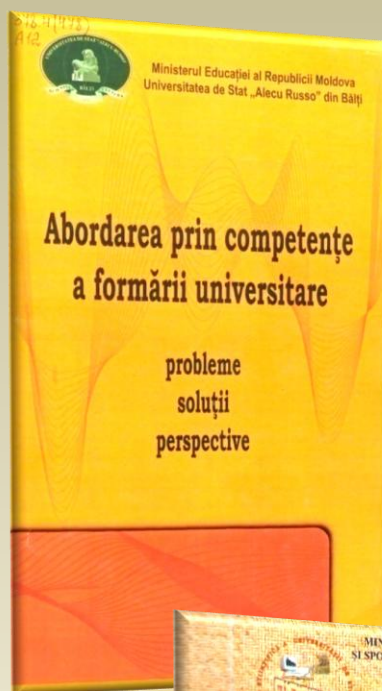

PREFEȚE, POSTFEȚE, TEXTE ÎNȘOȚITOARE

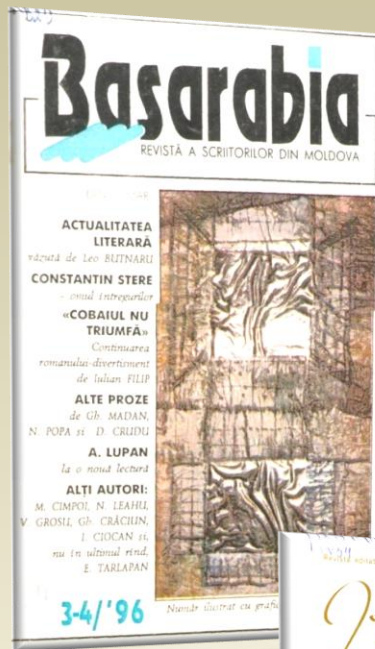

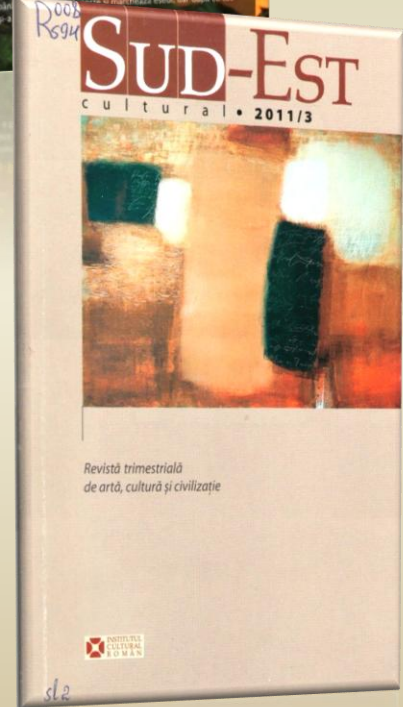
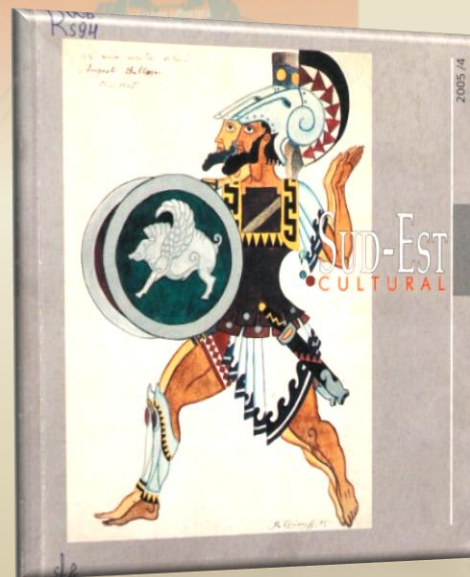
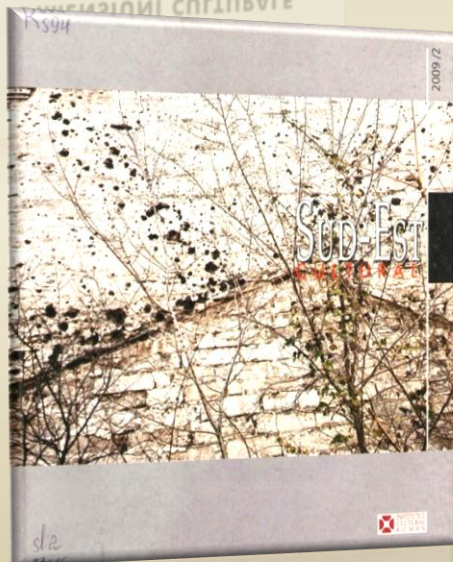
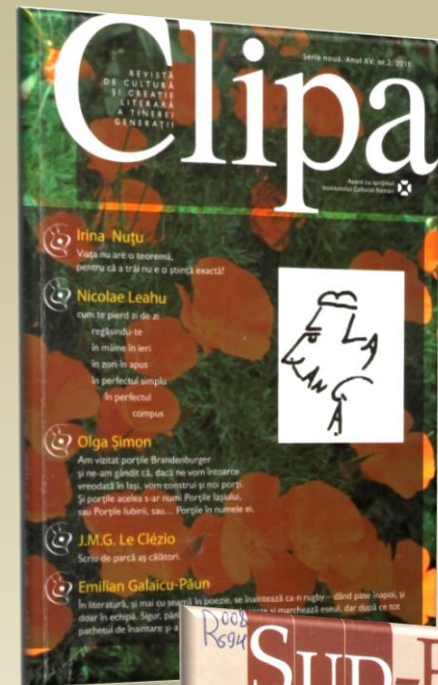
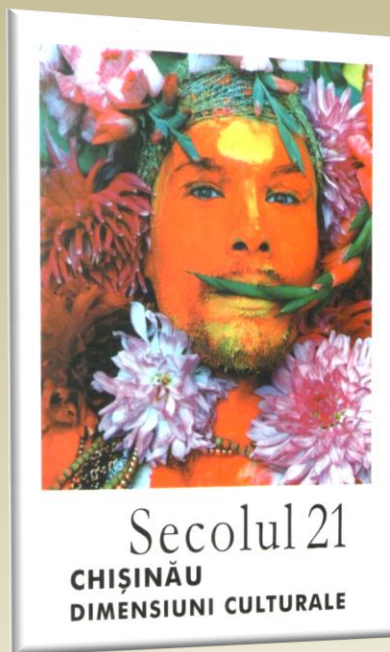
ARTICOLE LITERARE: PUBLICATE ÎN CĂRȚI, CULEGERI ȘI PUBLICAȚII PERIODICE

PUBLIKAȚII PERIODICE

Aleci îneca o dată România,
și mă îngrop în pământul suferinței mele
— dialog cu romancierul Nicolae BULEAN

Curajul este o atitudine de viață...
— dialog cu criticul și poetul Gheorghe GRIGURCU

Oamenii au poartă trăiri fără lejer genocid
— interviu cu E.M. DOSTOIEVSKI

Aurel DUMITRAȘCU: Poezia lui Virgil Mădălescu.
Măști și personaje - **inedit**

Irina MAVRODIN: Cadavre desluminate
Nicolae STROESCU-STIMBOARĂ: Note de lectură

Miron KIROPOLO: Din nou despre lucrurile din viață
Nicolae LEARU: Trei narțiuni

Bajon SEDELAOVIC: Jurnal infidel
Alex. ȘTEFĂȘESCU: Ultimul Ion Alexandru
Petru TRSACHE: „Do” am devenit „ceclab”

Mireea GHITULESCU: Anunturi din trecut
Liviu GRĂȘOI: O explicație amănunțită

Martie 2002 Nr.3 (75)

EMIL CECILIU: O viață de om, o viață de om...
— interviu cu scriitorul Emil CECILIU

EMIL CECILIU: O viață de om, o viață de om...
— interviu cu scriitorul Emil CECILIU

„Sunt un filolog jucător” - dialog cu criticul Gheo VASILE

Poezie: Dorin PLOSCARI, Aurel ȘTEFĂȘESCU
Proză: Varujan YONGANIAN, Irina CĂNDROVEANU

Inedit: Gheorghe IVĂNEȘCU, Pan M. VIZIRESCU

Virgil NEMOLIAN: Franța pe toate fețele
Evelia SOROHAN: Laureanți falci sau cum se cheamă un talent dramatic
Maria CARPOV: Despre intelectuali și istoria lor recentă
Gheorghe GRIGURCU: „Esența e virtuoasă în sine”
Bianca NIOLESCU: Ce este virtutea?

Nicolae STROESCU-STIMBOARĂ: Din viziunea de câmp a emișantului
„Lumea creștină” de la Europa liberă
Alexandru ZIB: Evidențe, talenți, comprehensiune: Stefan LEARU

Ioana HOLBAN: Plimbare de iugur pe la praznice de hîmire
Dorin MIRONESCU: Avangarda în corespondență
Vasilie ANDRIU: Eșecurile de înțelegere ale lui Theodor Damian
Constantin TRANDAFIR: Cu Caragiale, la jocurile politice
Constantin COROȘU: Plagiatul la români
Adrian TUDORACHE: Literatură și supraviețuire

Mireasa PLATON: Cum s-a făcut de-a gata, Ion Hîșcu președinte
Romantici cu recomandare la Vladimir Tâmbulescu
Ovidiu HURDUZEI: Distribuția, ortodoxie și „amodul bizantin”
Anton AMĂRUTU: „Convorbirile” mișcă cu rațiunea
Ioana BUDUCA: Greșala jocului ne aflăm
Dragoș COJOCARI: Familia Fecurcău
Calin TRANDAFIR: Salvarea poporului este legea supremă
Adrian PALCU: Din „Măști la Urmăritori”... Bui...

Cronica literară: Cristinel LIVESCU, Constantin DRAM, Dan MĂLĂCĂ
Comentarii critice: Adrian DIAM RĂCHIRU, Vasile SPIRIDON
Antonio PATRAS
Actualitatea literară: Emmanuela HIE, Șerban AXINTE
Adrian G. ROMILA

August 2012, Nr. 8 (200)

„Sunt un filolog jucător” - dialog cu criticul Gheo VASILE

Poezie: Dorin PLOSCARI, Aurel ȘTEFĂȘESCU
Proză: Varujan YONGANIAN, Irina CĂNDROVEANU

Inedit: Gheorghe IVĂNEȘCU, Pan M. VIZIRESCU

Virgil NEMOLIAN: Franța pe toate fețele
Evelia SOROHAN: Laureanți falci sau cum se cheamă un talent dramatic
Maria CARPOV: Despre intelectuali și istoria lor recentă
Gheorghe GRIGURCU: „Esența e virtuoasă în sine”
Bianca NIOLESCU: Ce este virtutea?

Nicolae STROESCU-STIMBOARĂ: Din viziunea de câmp a emișantului
„Lumea creștină” de la Europa liberă
Alexandru ZIB: Evidențe, talenți, comprehensiune: Stefan LEARU

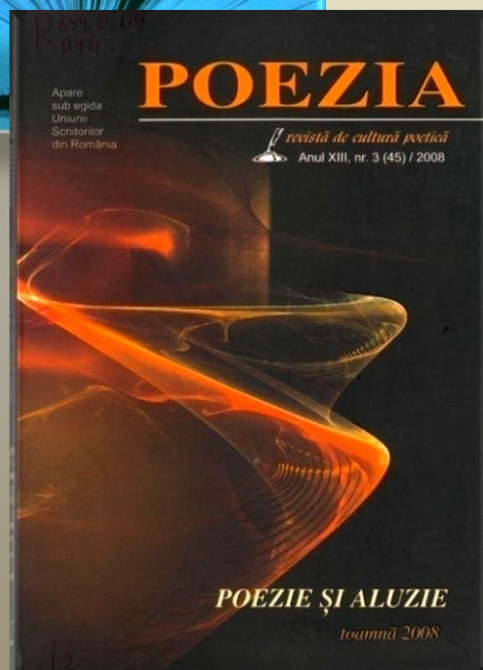
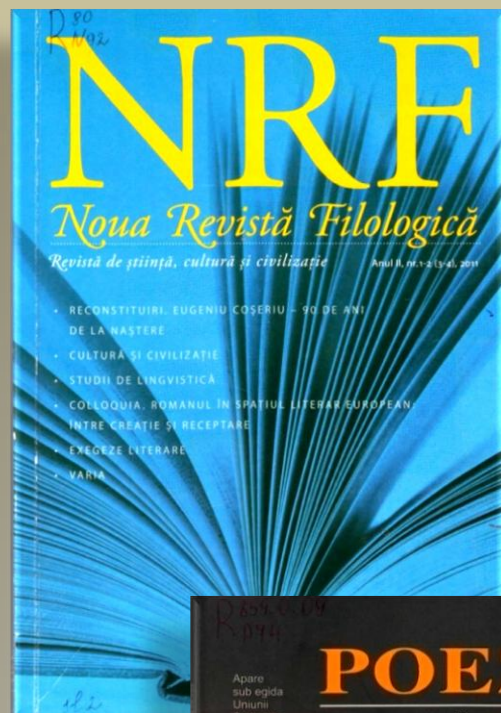
Ioana HOLBAN: Plimbare de iugur pe la praznice de hîmire
Dorin MIRONESCU: Avangarda în corespondență
Vasilie ANDRIU: Eșecurile de înțelegere ale lui Theodor Damian
Constantin TRANDAFIR: Cu Caragiale, la jocurile politice
Constantin COROȘU: Plagiatul la români
Adrian TUDORACHE: Literatură și supraviețuire

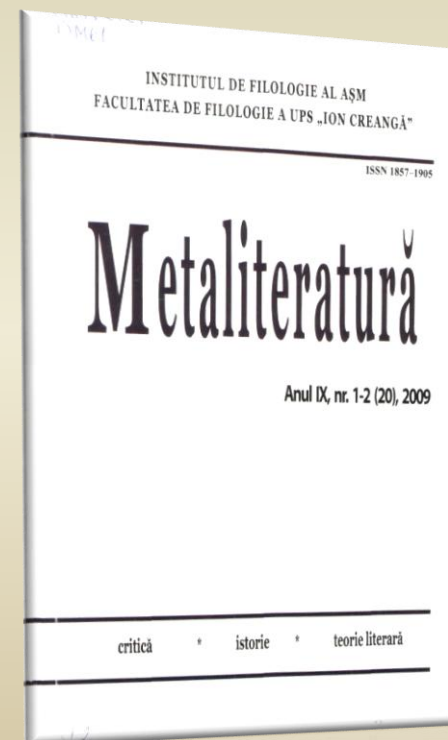
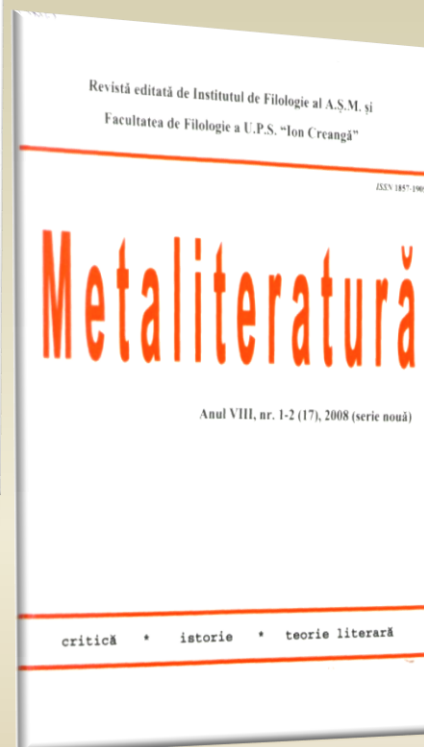
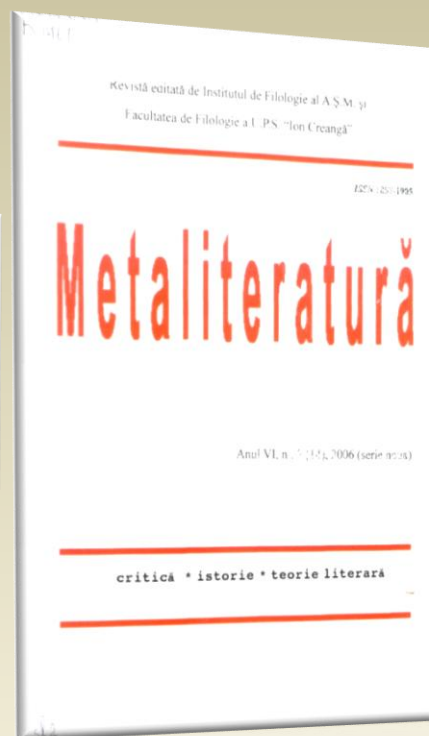
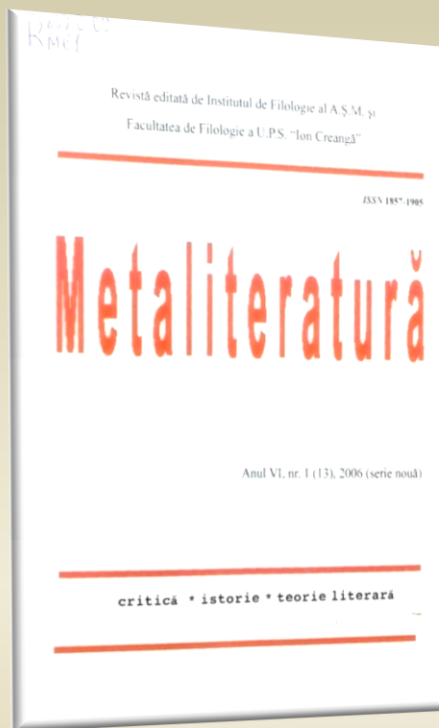

Mireasa PLATON: Cum s-a făcut de-a gata, Ion Hîșcu președinte
Romantici cu recomandare la Vladimir Tâmbulescu
Ovidiu HURDUZEI: Distribuția, ortodoxie și „amodul bizantin”
Anton AMĂRUTU: „Convorbirile” mișcă cu rațiunea
Ioana BUDUCA: Greșala jocului ne aflăm
Dragoș COJOCARI: Familia Fecurcău
Calin TRANDAFIR: Salvarea poporului este legea supremă
Adrian PALCU: Din „Măști la Urmăritori”... Bui...

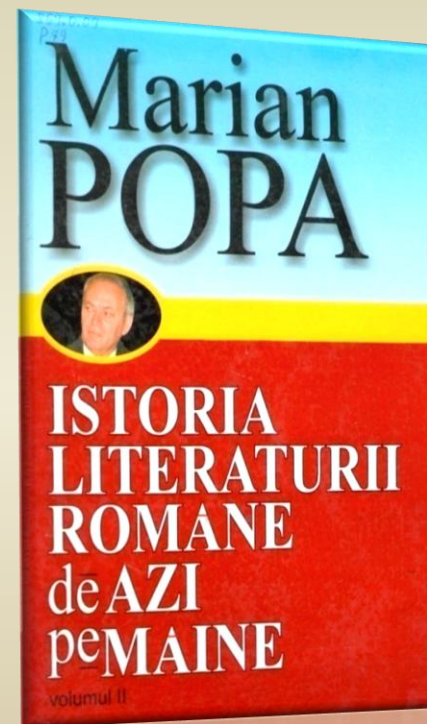
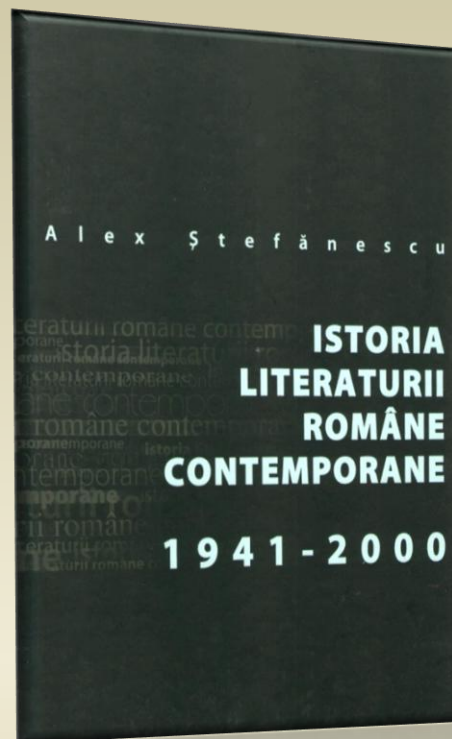
Cronica literară: Cristinel LIVESCU, Constantin DRAM, Dan MĂLĂCĂ
Comentarii critice: Adrian DIAM RĂCHIRU, Vasile SPIRIDON
Antonio PATRAS
Actualitatea literară: Emmanuela HIE, Șerban AXINTE
Adrian G. ROMILA

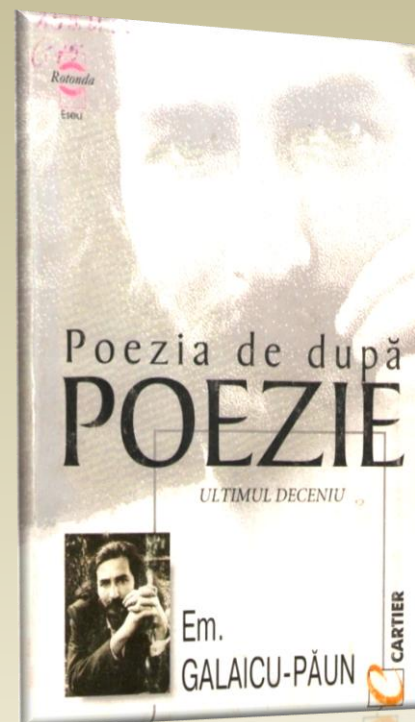
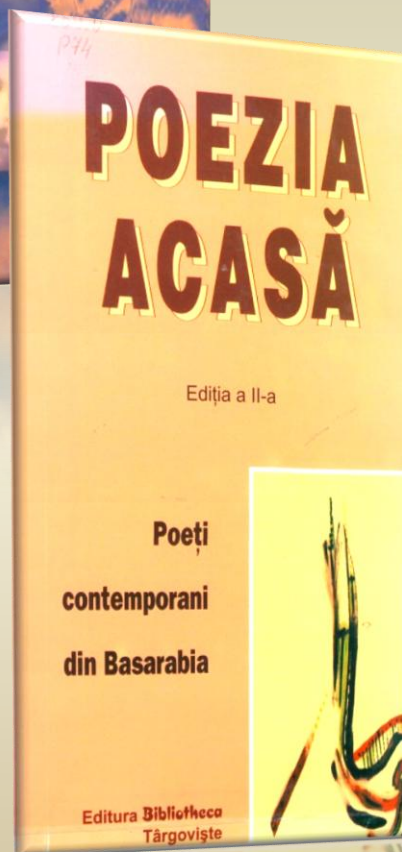
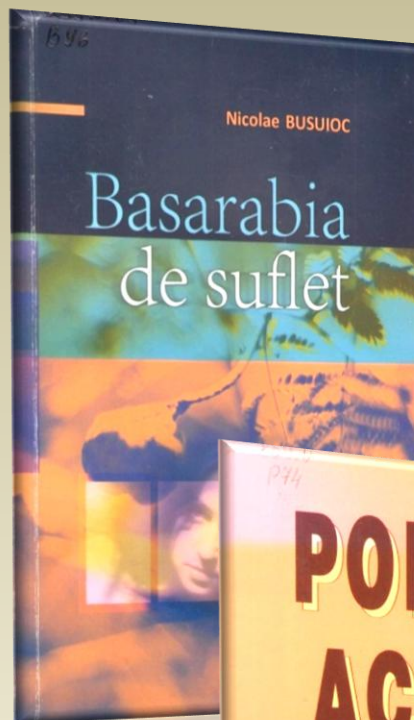
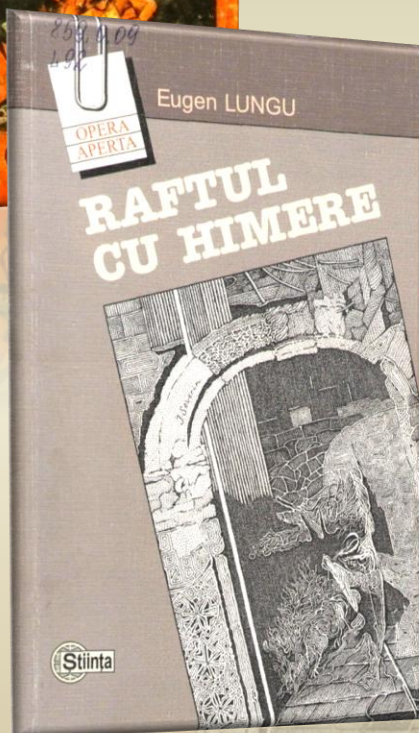
August 2012, Nr. 8 (200)

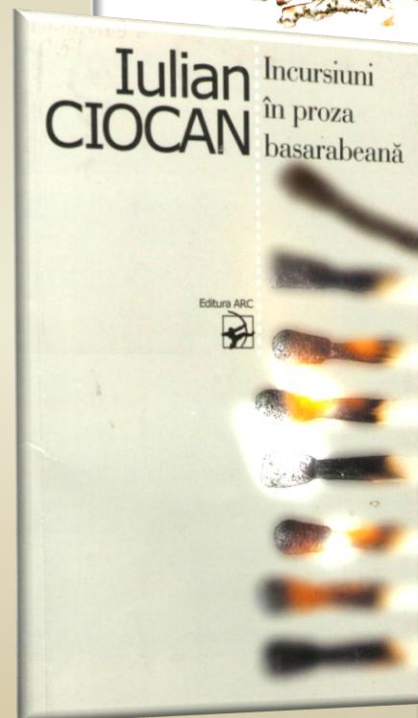
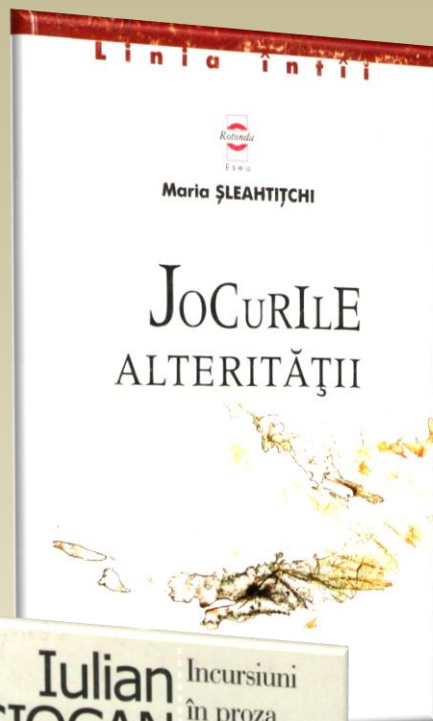

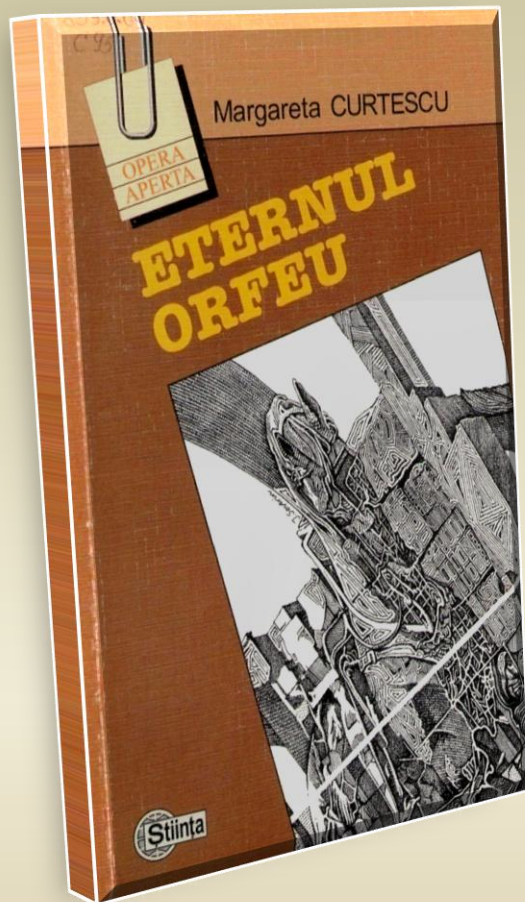

REFERINȚE CRITICE

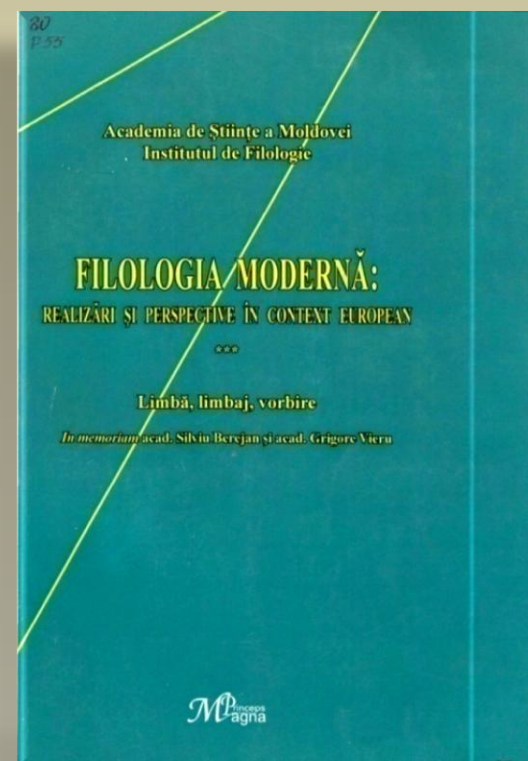
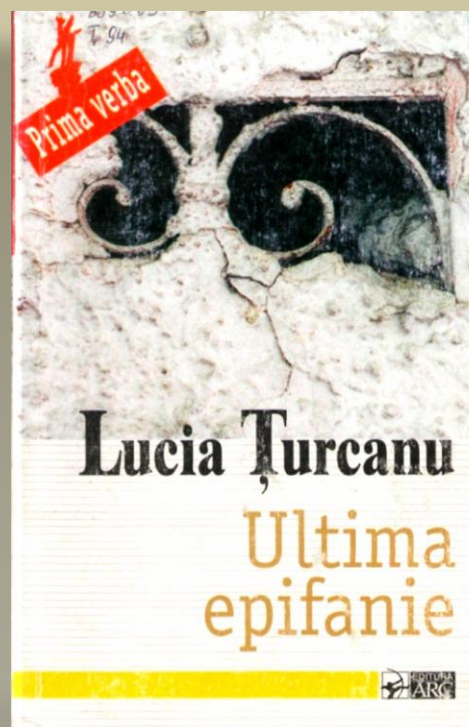

Nume de rezonanță în literatura română contemporană, optzecist prin vârstă, dar și prin structură, **Nicolae Leahu** își dimensionează existența apelând la diverse activități din domeniul scrisului, oscilând între poezie, critică literară, eseistică, dramaturgie și publicistică.

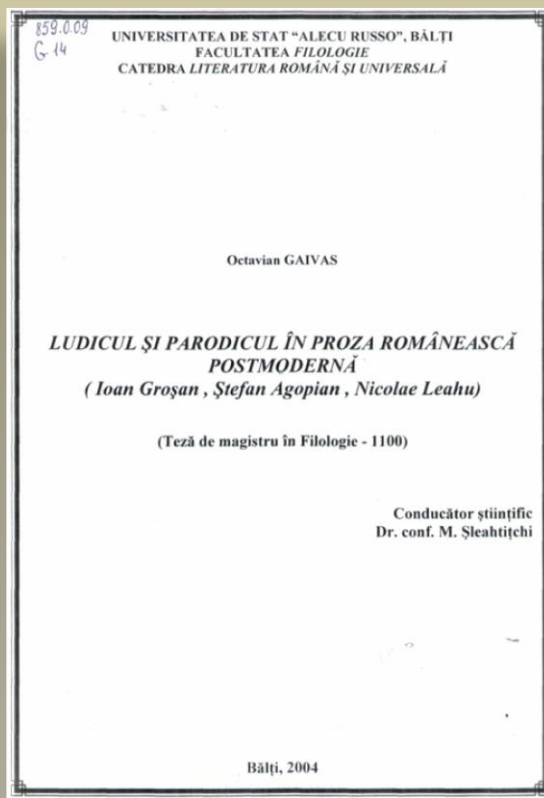
(ABRAMCIUC, Maria.

Poezia lui Nicolae Leahu: de la metaforism la textualism.
[\[http://www.usarb.md/fileadmin/universitate/Poezia_Leahu.pdf\]](http://www.usarb.md/fileadmin/universitate/Poezia_Leahu.pdf)

Profundă și gravă, jucăușă și spectaculoasă, migălos cizelată sau spontană, poezia lui *Nicolae Leahu* (...) depășește rigorile vreunei retorici/mode/tendințe poetice...

Lucia Țurcanu, *Arta de a numi*

4. Ludicul și parodicul în poemul-lexicon *Erotokritikon, Făt-Frumos, fiul pixului* de Nicolae Leahu.

Calificată ca „una dintre cele mai savuroase cărți de proză postmodernă, ludică, textualistă, parodică și ... nu în ultimul rând de artă poetică postmodernistă”¹, cartea lui Nicolae Leahu, **Erotokritikon, Făt-Frumos, fiul pixului** este prima carte din Basarabia care a reușit să combine proza cu critica literară, dând impuls la apariția unui nou tip de literatură.

Subintitulat poem-lexicon, **Erotokritikonul** mizează pe ludic și parodic, concepte atât de specifice postmodernismului, și propune publicului cititor un tip de dicționar de personaje literare cu totul inedit pentru noi. Ceea ce ne permite să afirmăm că **Erotokritikonul** este scris în cheie ludico-parodică nu este numai rezultatul spiritului nostru de observație, dar și faptul că autorul însuși ne-o mărturisește (sigur că o face la modul ironic):

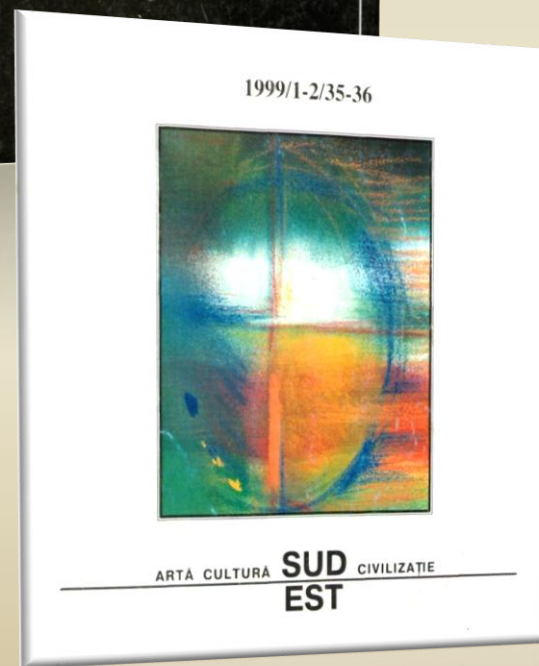
„... n-am exclus nici visul de a gândi o *parodie* care să le pună în lumină uscăciunea metodologică și lenevia analitică, instituind o insulă de refugiu pentru cei care nu agreează acest mod consacrat deja de a urâți literatura, precum și spiritul viu, dureros de viu uneori al adevăraților ei creatori. Că mai scap și câte o notă pamfletară, pamfletu-i de vină că s-a lăsat născocit de cuvintele monologând în sine. Restul e pofta vine mâncând. Nu știu dacă m-am jucat bine, colegii care au ascultat însă urmuzii mele, ori m-au înțeles în spirit, ori sînt oameni exagerat de politicoși.” [p. 144].

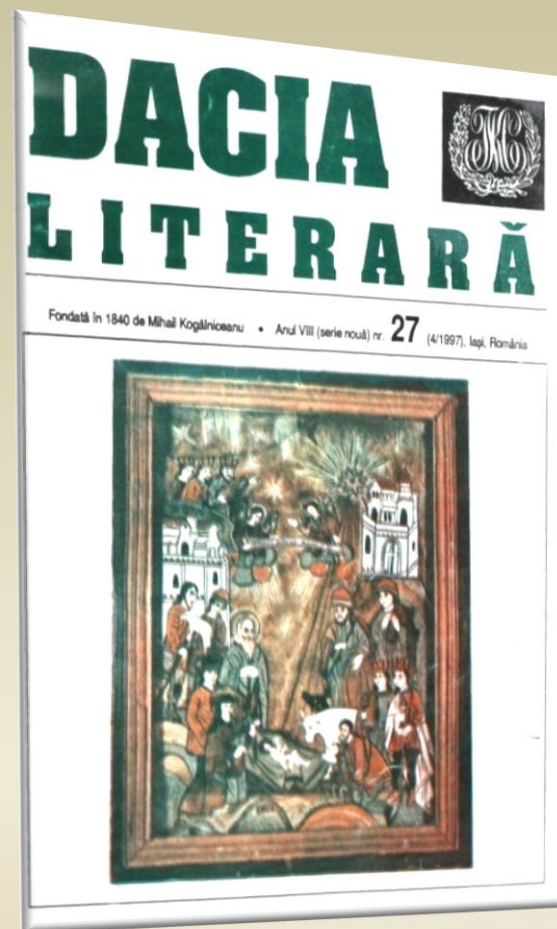
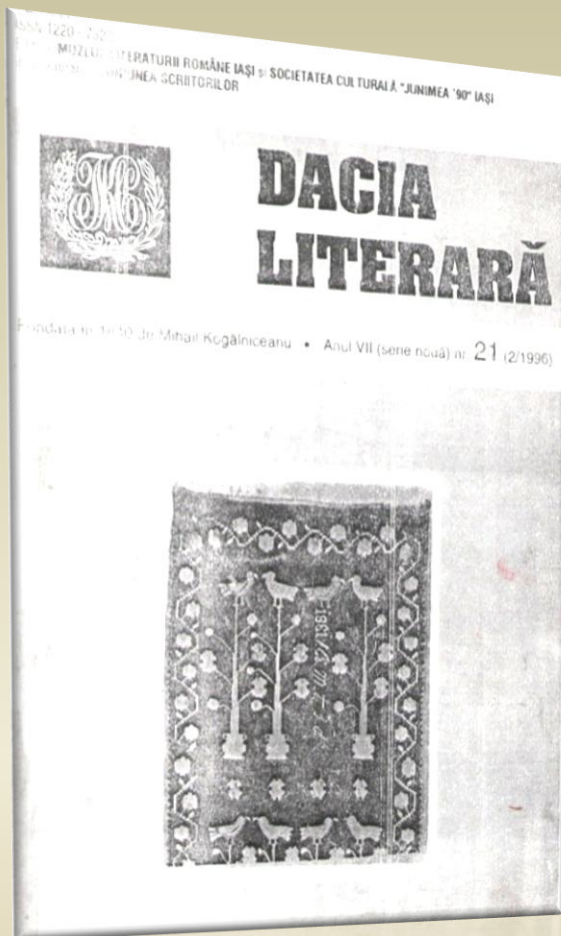
Oricare ar fi afirmația autorului, credem totuși că **Erotokritikonul** este o carte care provoacă plăcere și din care poți savura la nesfârșit (trebuie să remarc că această carte aceasta poate fi savurată atât timp cât va fi interpretată corect).

După cum am afirmat ceva mai înainte, **Erotokritikonul** este un tip de dicționar de personaje literare cu totul inedit pentru noi. Cartea conține explicația unor

Ludicul și parodicul în proza românească postmodernă (Ioan Groșan, Ștefan Agopian, Nicolae Leahu) : tz. de magistru.

REFERINȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

Intelligenza este doar o perpetuă plăcere
Dialog cu scriitorul Alexandru PALEOLOGU

IN MEMORIAM: Mihai URSACHI

Inedit: **Gheorghe TOMOZIE** și **Nebita STĂNESCU**

Cezar IVĂNESCU: Inspiratoarei aeridă

Irina MAVRODIN: Un roman mai mult decât polițist
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Filozof despre Dumnezeu
Gheorghe GRIGURCU: Meditații la datoriile multe
Alexandru ZUB: Mihai Ursachi, la despărțire...
Constantin CIOPRAGA: Cel care stă sau despre Grigore Vieru
Alex ȘTEFĂNESCU: Pociu basarabeană emoționantă, deci există

Martie 2004 Nr. 3 (99)

„Exitul Alexandru, plesă exitului românesc”
— dialog cu scriitoarea Anca VISDEI

Poezie de: **George POPA**, **Carmelia LEONTE**, **Lucian VASILIU**
Proză de: **Varujan VOSEGANIAN**

ANUNȚA REVISTEI:
Istoria literaturii române postbelice, între premise și realități
— **Horia GÂRBEA**, **Mirecea GHÎTULESCU**

IN MEMORIAM: Cornelia ȘTEFANACHE, **Grigore VIERU**

Irina MAVRODIN: Carnetele lui Proust
Elvira SOROHAN: Realizarea personală a romanului psihologic
Maria CARPOV: Arie de a vorbi
Gheorghe GRIGURCU: Memoria cu libertate
Constantin CIOPRAGA: Românită și curioasă: Elena Văcărescu

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Citeva reflecții...
Alexandru ZUB: Unitatea românilor — serie istorică fundamentală
Mirecea A. DIACONU: Gellu Dorian. Pociu, o exegeză a absenței
Genia NOVAC: Cristian Simionescu, poet al tăcerilor
Emmanuel ILIE: Pociu vie...
Nicolae TURTUREANU: Biografia unei strazi

Ion PAPUC: În lumina istoriei
Antonio PATRAȘ: Redescoperirea tradiției. Lecturi eminesciene
Constantin PRICOP: Începuturile literaturii române
Dragoș COMOCARU: Superman — 2100

Cronica literară
Cristian LIVESCU
Constantin DRAM
Dan MĂNUCĂ

Comentarii critice:
Adrian DIAN RACHIERU
Vasile SPIRIDON
Daniela PETROȘEL

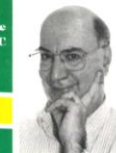
Ianuarie 2009, Nr. 1 (157)

Intâlnirea cu suveran, dialog cu indianistul **Livia BORDAȘ**
Argumente ale ieșirii din anonimatul memoriei toropice
dialog cu scriitorul **Nicolae BUSTOC**

Nu aparțin generației '80
dialog cu poetul **Aurel ȘTEFANACH**

Inedit: **Aurel DUHITRAȘCU** — Carnete Maro

Irina MAVRODIN: Am citit cu încântare
Gheorghe GRIGURCU: O dezbateră asupra literaturii
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Patriotism contra totalitarism
Mihai Din. STURDZA: Junimea, societate secretă
Constantin CIOPRAGA: Maștile lui Ioan Alexandru
Alexandru ZUB: În universul scrisului eclesastic...
Alex. ȘTEFĂNESCU: Șerban Cioculescu

Henri ZALIS: Apropieri de o moștenire diferențiată
Ioan HOLBAN: Speranța de pe muntele de foi scrise
Horst FASSEL: Heinrich Böll la Iași...

„Timpul cultural” al basmului
poeziei și Roma
incipit teologic...

Comentarii critice:
Adrian DIAN RACHIERU
Vasile SPIRIDON
Bogdan CRETU

August 2004, Nr. 8 (104)

„Revizuirea periodică a unei literaturi române inechitabile”
— dialog cu scriitorul și istoricul literar **Mihai ZAMFIR**

POEZIE: **Horia BĂDESCU**, **Trăian ȘTEF**, **Nicolae MAREȘ**
PROZĂ: **Florin FAIFER**, **Dumitru VĂCARIU**

INEDIT — **Emil MANU**: Poeziile poetului Ștefan Baciu

Virgil XEZOLIANU: Un aristocrat englez în România
Elvira SOROHAN: Piscul montan loc al valorii absolute...
Maria CARPOV: Istoria zburcșmată a unei aventuri spirituale
Gheorghe GRIGURCU: „Pragmatismul oricărui lașităț”
Basarab NICOLESCU: 1900-1980 — Noua Renaștere
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Iulia Maniu vădit de un tiner de atunci
Alexandru ZUB: Reducțiune silnică în orizont deschis: Paul Pălbănuș

Cornel UNGATEANU: Zilele și nopțile săptămânii
Ioan HOLBAN: Tezaur în nișă, așteptând nimeni
Adrian TUDORACHE: Teoria literaturii și simțul comun
Constantin CIOHAI: Arie de a supraviețui, arie de a scrie
Gheorghe MOCUȚA: Gheorghe Ștefanescu: parodia, între misticism și...
Constantin TRANDAFIR: Ioan Măldăruș. Scenariu elegiac

Doris MIROESCU: Retorica apartenenței în *Amintiri din copilărie*
Mirecea V. CIOPRAGA: Metamorfazele poeziei: carusel basarabean
Lucian-Vasile SZABO: Eminescu, o geografie publicistică și... publică

Mirecea PLATON: Argumente pentru o nouă direcție culturală
Anton ADĂMUȚ: Cite ceva despre eufonie și erodură
Dan PETRU: Insula uitării
Calos Trăian DRĂGOVIR: România 2013

Cronica literară: **Cristian LIVESCU**, **Constantin DRAM**, **Dan MĂNUCĂ**
Comentarii critice: **Adrian DIAN RACHIERU**, **Vasile SPIRIDON**,
Antonio PATRAȘ
Actualitatea literară: **Emmanuel ILIE**, **Șerban AXENTE**,
Adrian G. ROMBA

Februarie 2013, Nr. 2 (206)

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXLVI

CONVORBIRI LITERARE

FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

„Sunt un filolog jucător” – dialog cu criticul Geo VASILE

Poezie: Dorin PLOSCARI, Aurel ȘTEFANACH

Proză: Varujan VOSGANIAX, Hristu CÂNDROVEANU

Imedit: Gheorghe IVĂNESCU, Pan M. VIZIRESCU

Virgil MEMOLANU: Franța pe toate fețele

Elvira SOROLAN: Laurențiu Faifer sau cum se cheală un talent dramatic

Maria CARPOV: Despre intelectuali și istoria lor recentă

Gheorghe GRIGURCU: „Esenta e virtutasa în sine”

Basarab NICOLESCU: Ce este viitorul?

Nicolae STROESCU-STIMȘOARĂ: Din vitrina de cărți a emisiunii

„Lumca creștină” de la Europa liberă

Alexandra ZUB: Ereditate, talent, comprehensiune: Ștefan Lemny

Ioan HOLBAN: Plimbare de iugur pe la praznice de hîmire

Doris MIRONESCU: Avangarda în corespondență

Vasile ANDRU: Exercițiile de iniere ale lui Theodor Damian

Constantin TRANDAFIR: Cu Caragiale, la jocurile politice

Constantin COROIU: Plagiatul la români

Adrian TUDURACHE: Literatura și supraviețuirea

Mireea PLATON: Cum s-a fiert de-a ajuns Ion Iliescu președinte

Români cu recomandarea lui Vladimir Tismăneanu

Ovidiu HURDUZET: Distributism, ortodoxie și „modelul bizantin”

Anton ADĂMUȚ: „Convorbirile” minții cu rațiunea

Ioan BUDUCA: Gheșala întărire ne aflăm

Dragoș CIOJOCARI: Insula Femeie

Călin Trăian DRAGOMIR: Salvarea poporului este legea supremă

Adrian PALCU: Bis, Mihaela Ursuleasa!... Bis!...

Cronica literară: Cristiana LIVESCU, Constantin DRAM, Dan MĂNUCĂ

Comentarii critice: Adrian Dinu RACHIERU, Vasile SPIRIDON

Antonio PATRAȘ

Actualitatea literară: Emanuela ILIE, Șerban AXINTE

Adrian G. ROMILA

August 2012, Nr. 8 (200)

BIBLIOTECA REVISTEI

CONVORBIRI LITERARE

Nicolae Leahu s-a născut în 20 iulie 1963 în Bădici Moldovenești, jud. Cahul, Republica Moldova. A absolvit Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic „Alecu Russo” din Bălți, cu licență în limba și literatura română (1985). Lector universitar (1985-1986), redactor șef-adjunct al ziarului „Glia drochiană” (1986-1993) și lector prin cumul (1988-1993). Din 1993, titular în Catedra de limba și literatura română a Universității de Stat „Alecu Russo”. Doctor în filologie la Universității „A.I. Cuza” din Iași, cu o teză despre poezia generației ’80, coordonată științific de prof. univ. dr. Liviu Leonte (2000). Redactor șef al revistei literare „Sema” (din 1995), șef al Catedrei de literatura română și universală (2000-2010), actualmente este decan al Facultății de Filologie a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

Cărți publicate: *Miscare browniană* (versuri), Chișinău, Ed. Hyperion, 1993, Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova; *Personajul din poezie* (versuri), Chișinău, Ed. Cartier, 1997, Premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova; *Poezia generației ’80* (studiu critic), Chișinău, Ed. Cartier, 2000, Premiul de critică al Salonului Național de Carte; *Cvartet pentru o voce și toate cuvintele* (eseu dramatic, în colaborare cu Maria Șleahitchi), Ed. Arc, 2001, 2009, montat în stagiunea 1999-2000 la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Bălți, Premiul III al Concursului de dramaturgie al Ministerului Culturii; *Erotokritikon. Făt-Frumos, flul pisului (I)* (eseu ludic), Iași, Ed. Timpul, 2001, Premiul pentru eseu al Uniunii Scriitorilor din Moldova; *Literatura universală. Ghid* (în colaborare cu Raisa Leahu), Chișinău, Ed. Știința, 2007; *Nenumitul* (versuri), Iași, Ed. Fundației Culturale „Poezia”, 2008, Premiul filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România; *Comedia umană și vovodul peceleg* (eseuri), Iași, Ed. Timpul, 2008, Premiul Consiliului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova; *Aia* (antologie de poeme), Chișinău, Ed. Cartier, 2010; *Alungarea muzelor din cetate* (versuri), Chișinău, Ed. Cartier, 2011, Premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova; *Poeme* (antologie), Iași, Ed. Tipo-Moldova, 2011.

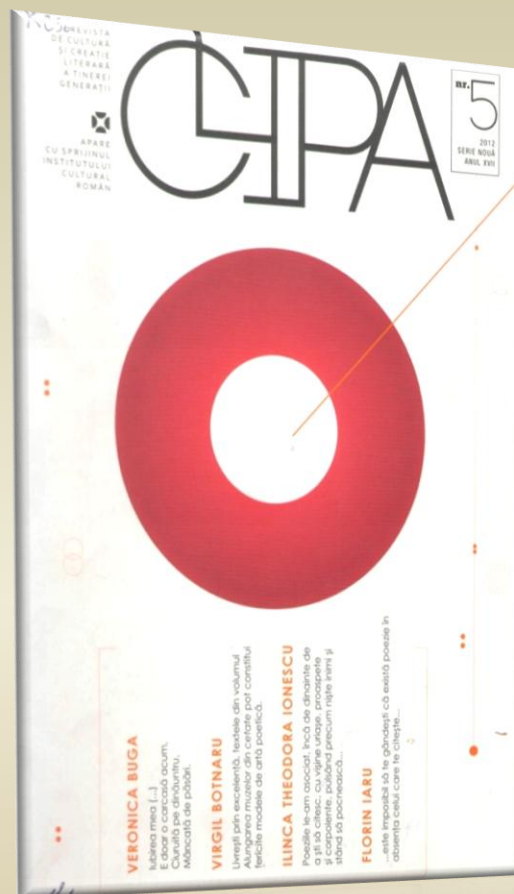
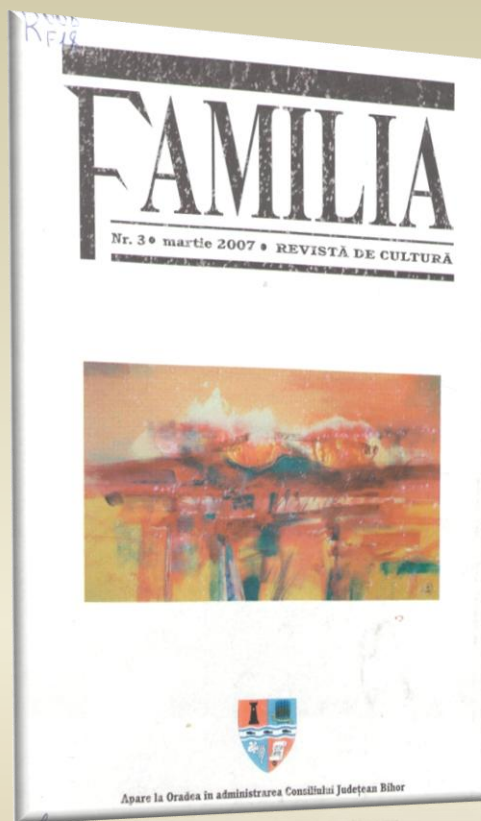
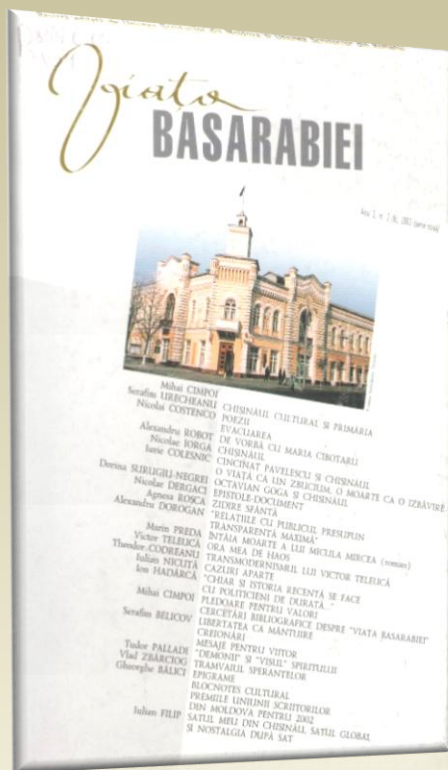

Nicolae Leahu
vag

Desen de Nicolae Leahu

Desen de Nicolae Leahu

Fondatori: George Bacovia, Grigore Tabacaru (1925)

ateneu

Revistă
de cultură

Nr. 6 (418)

• Editor: Consiliul Județean Bacău • Anul 41 (serie nouă) • Iunie 2004 • 10.000 lei • Abonamente: 5000 lei •

ateneu

din Basarabia

Leo BUTNARU

A evada din secolul trecut

Și astăzi, se mai întâlnesc anumiți sceptici, dar – se crede – și spirite critice mai echilibrabile, care i-ar contesta literaturii române din Basarabia capacitatea de a produce ceva cu adevărat remarcabil. Scepticii r fi de înțeles, însă nu și „spiritele critice echilibrabile” (și echitabile?), dat fiind că unii din cei ce s-au oferit să limpezesc toate seze legate de condițiile axiologice au contribuit la accentuarea confuziilor. Putem cădea de acord că pe harta literaturii în cauză nu se remarcă nume de *format* (foarte) mare care ar echivala, simbolic vorbind, cu nise capitale (sau – fie – doar cu niste cate-drale...). Însă autorii demni de mai multă atenție și o mai bună înțelegere nu lipsesc. Alceva e că literatura din Moldova de Est este insuficient analizată atât în „plan interior”, cât și în plan „extern”, adică panromănesc.

Bineînțeles, în beletristica transpuneană s-a întâmplat o sensibilă schimbare de paradigmă, mutații canonice, fapt învederat cu pregnanță barem de trei importante reviste „Contrafort”, „Sud-Est”, editate la Chișinău, și „Semn”, ce apare la Bălți. Chiar din ele și prin ele se înțelege și se atestă practic că o nouă literatură presupune și o nouă cultură a lecturii. Însă, în mare, „pe celălalt versant” situația rămâne incrementată în clișee și suficiență.

E lesne de înțeles că autorii răvnesc (ca și cum... instinctiv!) căsfrângerea ideilor și stilisticii artei lor în sufețele și conștiințele altora. În special, în cele ale colegilor și criticii literare. Însă, la noi, scriitorul de vaoare li este dat, ca și odinioară, să trăiască rădăcina așteptării și tristetea dezamăgiri lipsei de ecou”, cum i se întâmpla și lui George Meniuc care mărturisea cu amărădure (regretând că nu s-a făcut medic, ci scriitor): „Un suferind, tălmădit de mine, mi-ar lipsi spus mai multe cuvinte bune decât colegii de breaslă, care păstrează o tăcere stupidă la orice apariție literară”. Iar în ianuarie 1985, Nicolae Romanenco li scria lui George Meniuc: „Criticii noștri literari în marea lor majoritate sunt lipsiți de simțul estetic

(admis...), și totdeauna au subevaluat sau au trecut sub tăcere lucrările care atestau un pronunțat caracter estetic și o formulă modernă de expresie, dând primat mincinos ideologicului aberant în detrimentul valorii. Racilele se resimt, încât din unghiul de evaluare al angajamentului conștientizat întru un cât mai înalt grad al competenței ca distincție și particularizare profesională, față de mulți din cei care sunt considerați scriitori, la noi, în zona aproximativului și... ne-deplinătății funcționale, critica păstrează o neutralitate constatativă, iar uneori chiar le prefacează sau postfacează binecuvântător mediocritățile adunături de texte. În schimb, de cum se gândesc la scriitorii mai tineri sau la revista „Contrafort”, respectiv „colegi” cad într-o depresie delirantă, bombastic-acuzativă, deranjați de faptul că aceștia îndrăznesc să spună adevărul despre unele fenomene caraghioase din viața literară. De regulă, nemulțumiți de prestația mai junilor condeieri sunt cei de o slabă cultură profesională, de o inteligență netăcută „la zi”. Sigur, un atare handicap nu poate să nu-i facă decât agresivi și intoleranți față de modificările de paradigmă ale literaturii contemporane. Nici nu se poate aștepta o altfel de reacție din partea celor care nu au avut de osârdie în bibliotecă și astăzi se tem de deșucarea clasificărilor valorice tradițional-realist-socialiste. (Și) lor li se adresa Bogdan Ghiu cu tranșantul apel: „Scriitori

național, panromănesc. Ei bine (ei răul), în aprecierea celor mai buni autori din Moldova de Est critica din dreapta Prutului nu dispune nici pe departe de suficiente date asupra creației acestora și nici nu e prea pusă pe identificarea lor. Apoi, încă nu se decide a renunța la unele prejudecăți și clișee de-a gata minimalizatoare, plâsmuite cândva, însă nevalabile astăzi. Se mai găsește câte vreun nu prea împlinit scriitor bucovinean care își zice, hai să-l găsec (cu tot înadinsul) niste hachite colegului meu din Chișinău, că prea se arată el nu știu cum fără complexe (aproape... ireverentios, ce mai) etc. și, pretentiosul plai-vazist constată, iată, ici, un neaoșism, dincolo un basarabenism, hiperexigentul de el neputând fi înțelegător precum, de exemplu, cei care l-au ajutat pe ardeleanul Nicolae Breban să depășească anumite stângăcii de expresie, ori neștiind că, uneori, Mircea Eliade i se adresa lui Constantin Noica să-l ajute la „pieptănarea frazelor prea bolovănoase”. Deci călcătorul, sclavul pre-concepțiilor, precum este, spre exemplu, colegul orădean Ion Simuț, nu poate fi un generos, nu poate fi un scriitor și un intelectual adevărat, dacă alți plăceri în amonestări răuvoitoare adresate – la hura! – confrăților prutonisteni, chiar dacă unii din ei li sunt net superiori ca talent și prestantă. Nu o singură dată, se poate constata că, în evaluarea scrisului autorilor

franchetea de a recunoaște că și între Prut și Nistru sunt scriitori nu numai valoroși, ci care nu seamănă decât cu... ei înșiși. Adică, autori originali de o clară distincție în contextul literaturii române. Pe de altă parte, regionalismul, provincialismul, localismul nu sunt nume decât doar basarabene, autohtonism (și chiar autorismism) și suficiență județeană sau regională vădindu-se și în geografia culturală panromănească, unde destui făcători de clasamente locale nu prea vor să se raporteze la întreg. Mai de multe ori, autorii din stânga Prutului nu intră în atenția unor antologatori bucovinieni (precum în cazul lui C. Abăluță) din cauza jocurilor pretins canonice foarte arbitrate și... ne-arbitrate de voci de exegeți cu adevărat recunoscuți ca autorități în domeniu. Astfel că, în mare, în viața noastră literară (de pretutindenți) e prea puțină distincție și inteligență, ea rămânând – după remarca d-lui Al. Paleologu – a cancanurilor insipide, măruntelor strategii obositoare și rivalităților pornite din absurd și nemăsurată vanitate.

Poate că totmai și din sus-enumeratele motive triste, în Moldova de Est profesarea actului critic și-o asumă mai mulți scriitori „pur”, rămânând în continuare poezi sau prozatori (Vitalie Ciobanu, Nicolae Leahu, Vasile Gârneț, Em. Galaicu-Păun, Arcadie Suceveanu, Mircea V. Ciobanu, Maria Sleahitchi, Vasile Romanenco, Irina Nechit, Anatol Moraru...). Pentru că un scriitor care este și un bun cititor nu poate să nu aibă vocația curiozității, a noului, a metamorfozelor spirituale pe care le impune contemporaneitatea, modernitatea, perpetuă a spiritului artistic. Anume acești colegi sînt mai acut stringenta necesitate de a evada din clișee sau prejudecăți („-de apoi”), deoarece, precum literatura română în general, și componenta ei dintre Nistru și Prut simte necesitatea de a-și reînnoi permanent practicile și teoria, ca situație și situație axiologică.

România literară 16

27 aprilie 2007 (Anul XXXIX). 32 pagini. 2,5 lei

re au debutat în anii
câteva poezii ale sale
tic nou, în care poetul
s. alb, cu punctuație
i. Este, întâi, lumea
care lînsă el o vede
ta fi reală (ce altceva
ui decât fîmpedeles?):
i foi. / Ridic ochii și
de / o pasăre și mai
e, imaginativ, o lume
maginez trăind / pe
n plutește o pasăre
putea face / să i se

basarabeana există prin faptul că emoționează. Poezia lui Galaicu-Paun – în orice caz, versiunile din această carte – nu emoționează, dar asta nu înseamnă că ea nu există. De unde rezultă că arta verbului, iar cu seamă cea din ultima suită și mai bine de ani, mi în cazul celei românești, care care are o vîrstă de la cîteva decenii pînă la o jumătate de veac, este un fenomen complicat, care poate fi diagnosticat doar cu ajutorul unui instrument cît de cît sofisticat.

Te poezia Adela și Eva... nu dialectica singurătății, Te Chiriac se află în mod sigur pe tărâmul deosebit al literaturii, chiar dacă această stare de fapt se realizează deosebit. Poetul găsește expresii proprii și un limbaj adecvat pentru a reproduce stărețimea dramăi a relației dintre sentimentalismul firesc feminin și iubirea barbatului, jînă în chinurile practicisimului cerebral. Ex.: - „barbatul abstract se gîndea la femeia abstractă / cu toate celele creierului / femeia abstractă se gîndea la barbatul abstract / cu toate celele inimii etc. Trama este însă desigur, motenita acelorasi imagini divine, la un moment dat, scîtitoare și totuși cititorul este tentat să citească pînă la capăt.

Andrei Turcu, pe care îl vedeam, cîteva decenii în urmă, la începuturile activității sale scriitoricești, ca pe un fost promitator critic literar, vine acum, în *Artă poetică*, cu niste mărturisiri asupra crezului său poetic și cu cîteva „indiscretii” despre propriile sale realizări. El crede că, în artă, „într-o anumită măsură, fagăduirea este o condiție de simbioză”, și, suferind, protestînd prin cîteva „grinase” și strivire pier de bolte, / picătoare-n se scaldă / în undele mării surse / Zăbucim, rod, decepții, împacare tirzie / a sufletului tăia drumul artelor, niciodată batătorit, cînd aceasta se vrea adevărată, iată cea mai obșnuită filozofie a artei și a suferinței existențiale și emoționale. Multa caudă, putina de suferință, în artă, în creație, în poezie, în poezie în întîlnit. Turcu-mă vine în care ale doze poezii, fiecare deosebită de celelalte două, una în vechi stil melodios, pe picior de vers popular (Vis), iar cealaltă fiind o jelanie în vers liber pe motivul fratricidului politice de acum 10-15 ani din Moldova. Deși aprofundat deloc poetic, deci circumscriș de o anumită literatură basarabeană din pricina începutului celui din urmă mileniu, în artă, în poezie, în poezie în poezii, deci delatall, mîrșă și adînd a trup de vîșe și „munchi de acadea”: „în hrubele răsărite de aici, între aceste vîgăni ale uitării, / pîit cu umilînță, în visare și fire, la poalele dealurilor, / acum o jumătate de veac a trăit un popor / fara origini și fara constința care a identificați sale deosebite, / niste vedeni de oameni dormind cu o cîșma de nori peste ochi / și cu o picla deasă pe creier...” Nu discut cu cîta dreptate împarte poartă responsabilitatea pentru escul mișcări politico-natîonale basarabene de la sfîrșitul secolului trecut, acest fiind un subiect mai delicat, dar trebuie să știm că, pe cîmpul literar, pierdînd în unele fratricidii este caracteristic, reieșind din cîteva „grinase” și strivire de nori peste ochi / „o picla deasă pe creier” sînt expresi care merita să nu fie trecute cu vederea.

Eugen Cioclea este un poet născut, nu făcut, cum sînt

...to the ...

Poezia ba din ultima

[illegible]

Poezia basarabeană din ultimele decenii

reținut, scabrozitățile care abia așteptau să vină și în
poezia basarabeană sau trimite la risipe practice deja existente
în unele părți și care, pentru mii, erau modice tentații. „Hai
sa dormim!” / „Nu dormi, că te doare!” / „Căci bolnav de gelozie
patul / Vreau sa-l intind subtrind sub patul meu, / ca intru
când urde-ți voi fi amantul, / Că luma înăclini de la
genunchi! / Că trci ar pui cu sinu în miscare! / Sa sufăr plin
de seve ca un chitr și / de te, rapiez de fînar / din piciuare”
Sfîrșitul primei catrene („ca într-un cor...”) este un potrivit
subterfug de a evita licențiosul în această „lume înarmată
mălă la carne” (V. Voiculescu) și a da totodată, prin echivoc,
mai multa plasticitate frazei.

Cu **Lutari**, **Vasile Nedelcu** răsare, în urma cu aproape două decenii, ca un angajament incurajător în poezia basarabeană, care însă nu s-a mai realizat. Sa fi fost de rina politica, în care cauze, ca și alți intelectuali de frunte moldoveni, în norocos-fatidul an 1989, tamăduind de toate, inclusiv de poezie?

La **Vasileod Cemei**, poezia este ceva cu totul aparte. Este o poezie care, plătita de care în însăși, refractară la o pretenție absurdă pe care o ațuia de altă vreme, și care de fapt nu crede cine în sine însăși, nu mai vrea sa fie poezie. Pentru ca „faza frumoasă” (de ex., „Copaci își obloșec rările cu pasări”, „brumăreșca în ninsore”) nu e aliceva decât un „canta” (1989, p. 24). Dacă, așa cum poezia, totu-i desertație, nimic serie (2). Dacă, așa cum poezia (7) se smolește într-un interio, poezia (1989, p. 24).

Limbajul tipic al scrierilor lui **Ghenadie Nicu** este o curisă care le protejează în fața eventualelor tentative de abordare din afară. Cu siguranță, oricât s-ar strădui, cititorul nu poate înțelege ce are în vedere poetul în ceea ce scrie. Mai grav e că în genule s-ar prea putea să nu înțeleaga nimic. Nu-i vorba, pe ici-colo se poate intui/banuți câte ceva mai mult sau mai puțin sigur, de ex., în expresiile „mă sting / pe întinătura unor sfîrți mucenici / și scriu cu o benignă iritare / despre insuficiența laringelui” sau „umăresc pînă la epuizare cum ochelarii de domnișoară / se sparg de norii de bazalt!”. Dar nu mai pot să-mi dau seama ce vrea să zică „nătimpul foarfecelor suspendat” sau „magnitudinea degresată” etc. Mai tem că nu cumva curisă sa fie tot continuat alături de peziți ([...] *cu un fel de contrapondere...*). Tare ar fi bine să scrie „și în fața mea” sau „mai în față”, să nu se adevărească, pînă la urmă, aceste cuvinte ale lui Ghenadie: „nevăind nimic de rost, se specializează în rostire”, ceea ce trimite la afiș de cunoscuta „coada sunătoare” despre care vorbea Eminescu.

Poezia lui **Nicolae Leahu** este într-adevăr de altfel, încă m-a mira foarte mult să se fi găsit cineva care să o fi diagnosticat, toată, rasipit. Pe de o parte sînt bucați de text care atestă clar un nivel evoluat de gîndire, de imaginație și indiscutabile capacități de exprimare a acestor abilități, de ex., „și-aceasta ora lacomă imploră / cerșete dilatarea clipelor în ora / și înmîierea clipelor din clipa / ca rodul ei să fie și risipa”, dar pe de alta parte – și asta se întîmplă mai des – autorul se pomenește neajutorat în fața hăiturilor populare din jurul lui, și atunci, în loc să se lupte, „și consoane pluteau în vocale / amîetind nălucile din surzina și-n roarea substanței eterne / germina vertebreara dorinței” etc. Cît n-aș da să aflu și eu cum pot consoanele ametei nălucire din stea și, mai ales, cum germinează vertebreara dorinței (mai cu seamă) în roarea substanței eterne!? Poate că, descifrat fără grabă, rînd cu rînd, cuvînt cu cuvînt, totul ar ajunge să fie limpede în această poezie, numai că s-ar putea întîmpla ca ceea ce ar ajunge să fie în sfîrșit înțeles, ar fi cu totul altceva decît era în vedere poetul. Și, la urma urzii, aceasta nu i se poate reproșa poeziei ca un neajuns. Pentru că, dacă era, nu-i așa?, “scuza de a nu dovedi nimic” (E. Cioran).

Ne aranjăm, apoi, să putem realiza fără nici o dificultate, porţile interioare şi peisaje, dar în general se fereşte să facă uz de această calitate. Melancolică pînă la tristeţe grea, ea izbuşte să realizeze legatură dintre variate stări sufleteşti şi natură, găsind şi potrivite mijloace proprii pentru asta: „Amarăciunea ploii mărunţ şi rece / în ochii locuitorilor acestui oraş cenuşiu / ce seamănă perfect cu o grădina de umbre, / cu o insulă verde părăsită de copii, / Orizontul si-a făcut bagajele / Cerul s-a răstignit pe pămînt, / Singurătatea a dovedit / să culegă stelele” (*Lumina însuportabilă*). Încercările mereu şi pradă indoliilor fără încetare, ea meditează, realist, în vechi catrene, asupra propriului său destin: „Gînduri sfîşind curăţenia-nserii, / în noaptea dorului mă aştepta, / De monşi sîrîri mă vîscăra frumos, / Vîrziunile lor, lăcrăşii, / mă înecă în lacrimi, / în tîrziu, / o tensiune înaltă, fiecare vers este alcătuit dintr-o expresie sugestivă prin sine însăşi, care se aştează, în sfîşit,

România literară 32

17 - 23 august 2005 (Anul XXXVIII)

bernei, ca Dumnezeu pusese mina pe capul aceluia tinar poet. Mai este și astăzi mina divină acolo, și noi nu o știm, sau poetul face anume așa ca noi să nu bănuim că este?

Grigore Chiper a înțelebs bine ca întregul conținut al poeziei, oricât de consistent, încapă foarte bine în aceea ce se numește „abia tangibil”. Dar, ca de obicei, teoria este una, iar realitatea e cu totul alta: cele trei surse ale sale din antologie nu ne ajută să vedem prea multe în poezia sa. Totuși, *Urme vagi* merita să fie citită cu atenție și cu un pic de considerație, întrucât autorul reușește în ea o conexiune a peisajului natural cu acela al relației umane, pe care o punctează aluziv: „Cade frunza de garb din vir de septembrie/ peste mlaști ariami al unui alt septembrie, / rînduinea trag cu aripile din nori de stea / în aplice neînțelese, / iar rînduinea dintr-un alt nor de stea / în aplice neînțelese, / iar rînduinea pictoarelor ei / apa, timpul ce ne desparte / mai mare ca o apă”. Dacă mai arde și alte poezii, cît puțin la fel cu asta, dintr-un scriș sau ar putea prezenta oarecari interese.

Mesajul vă aducilor lui **Vasile Gîmci** este, de multe ori, mai degrabă de prescurtat decât de constatat, pur și simplu. Contrar celor mai mulți care au încercat să se afirme în literatura basarabeană în preajma anului 2000, înșirînd alandala pe hîrte litote ce a treăsisit prin cap în speranța că mai sînt pe mîine ar fi putut face poezie din năzblîne ale sîrbărite, scrisul lui este cupîmînt, adunat cu grijă laolaltă în jurul unei teme, în jurul unei idei, în jurul unei semnificații, de obicei refractară percepțiilor nemijlociate. Declarațiile, teatralitatea, gesticația generoasă îl frustrează, forțîndu-l să se baricadeze în parabolă, în care însă are grijă să taie clei o viziune prin care sa putem vedea, de ex. ce s-a putut înfrîmța într-un „august istoric” și ce mai are loc după aceea: „august caligrafînd diformele / peste desiruri de agrire / se coacează / zîmțet domol de copleșire se aduce / iar în zădărnici / înfrîmța ca o frîntură de text sa contîna altă sugestie, ca lavodă că, aici, avem de a face cu adevărate poezie. Ce altceva poate fi acel „august caligrafînd diformiții” decât aluzia la promitoarele și eșuatele, în mare parte, declarații ale lui 1898: „897! Iar „zîmțet domol de copleșire”, na e cumva zăbateră cîmîntă într-un capătulă a „augustilor” apăsători, care, na e la vreme, și nu ascunsă înfîlșe! Și în jurul acestui Moldova, în jurul acestui Moldova, de nenorocoselor bătălii” - grădina uitată în care „merle își numenes: înec pacatul”. Ce neînfruptă din festinul marilor înfrîngeri, pot lua drumul viziunilor de la capăt: „no! încă tîneri / nu nămuram viziunile trupului / avîm iluziile toate la îndemîna / și putem viața frumos lucruri rare”. Dar poezia este reală, e! și că aventura descoperirii senzaționalului se poate realiza în jurul unei teme, care sugerează o altă semnificație în jurul de pînă la „...o carvelă înăuntru-un port fară de nume / și sîrbători zgomotoase / ce să absorbă naufragiul...” (August al nimănu).

Atunci cînd nu se vrea categoric ermetica, **Irina Nechit** poate face aluzie la niște lucruri oarecum incitante, fie și niște aproximative: „Ceea ce ți-am spus / e ca mînerul / pînă la urmă / cu care te aperi de ceea ce ți-am spus. // Tănuș înfipt / în ceea ce nu-ți voi spune / a atins rădăcinile / trusește mele / și ea a început să se usuce” (Ceea ce nu ți-am spus). Dar *Haina de sîrbătoare* a trîștei arată ca poeta dispune de resurse capabile de mai mult, rămase însă în mare parte nevalorificate: „Confund începutul cu sfîrșitul / înîștina cu tăcerea / linia cu punctul. / Nu am putut alina / de ce orizontul se luminează / încercîndu-ne. // Pe marginele drumului

Lămoșii sunt cei ai scrierilor lui **Simionida** (păsta este o cursă care le protejează în fața eventualelor tentative de abordare din afara. Cu siguranță, oricât s-ar strădui, cititorul nu poate înțelege ce are în vedere poetul în ceea ce scrie. Mai grav e că în genere s-a prea putut sa nu înțeleagă nimic din ceea ce scrie, din cauza faptului că scrierile lui sunt mult sau puțin sigur, de ex., în expresiile „mă sting / pe întimitatea unor simți suficient” și scriu cu o benigă inițiere / despre insuficiența lărgimii” sau „urmăresc pînă la epizaur cum ochelarii de domnișori - se sparg de nori de buzali”. Dar nu mai pot să-și dau seama de vrea să scrie „mă sting / pe întimitatea unor simți suficient” de „degrășat” este. Mă țin ca mi curvua cursă sa le fi tot contitudinea acestor păm. [...] *ca un fel de contrapondere...*” Tare ar fi bine ca aici, ca și în cazul altor poezii mai tineri, sa se adevăcească, pînă la urma, aceste cuvinte ale lui Ciuran: „neavind nimic de roșii, se specializase în roșire”, ceea ce înseamnă că, cunoscută „coala sumătoare” despre care vorbea Eminescu.

[illegible]

Aura Chris poate realiza fara nici o dificultate portrele interioare si peisaje, dar in general se fereste sa faca uz de aceasta calitate. Melancolica prin la tristete grea, ea izbuteste sa realizeze legatura dintre variate stari sufletesti si natura, gasind si potrivite mijloace proprii pentru asta: "Amăriciuna ploua marunt și rece / In ochii locuitorilor acestui oraș cenușiu / ce seamaa perfect cu o grădina de umbre / cu o insula verde parasta de copii." (*Oziștii* - la *Amăriciuna* - 1997). "Amăriciuna ploua marunt și rece / ca o ploaie de adevest / sa caluga stela" (*Lumina insuportabila*). Icoadorea mereu și ploua indoielilor fara incetare, ea mediteaza, astfel, in veci catre, asupra propriului sau destin: "Ginduri sfâșiat curcube-nserări / In noapte doul de mine ma-nghețta / Demoni sferici ma viseaza frumos / Viziunile lor imi curg iarăși pe fața". Textul este dens, are o tensiune lină, fiecare vers este alcătuit dintr-o expresie sugestivă prin sine însăși, care se poate preta - în situațiile corezpondențiale, binomiale, - unor comentarii genese. "Amăriciuna ploua marunt și rece / In ochii locuitorilor acestui oraș cenușiu / ce seamaa perfect cu o grădina de umbre / cu o insula verde parasta de copii." (1997) - ploua presine sa fie o probă a spontaneității. Se înțelege că o anumită semnificație poate fi găsită în orice, chiar și în mersul unui gîndac de la mînă capăt al mesei la celălalt (1997).

România literară 44

9 - 15 novembre 2005 (Anni XXXVIII)

[illegible]

...și să se bazează pe poezia, sunt de apreciat
și la lucea, moderată, a lui Nicolae Leahu în
... și exigența selecției, limitată la aproximativ
... Către unele sunt reprezentate numai de
... multe – de exemplu, în „Căminul”,
... aceste limite sunt selectați cu mai mult
... sunt mai importanți, în opinia antologatorului:
... (70 poezii), Gheorghe Vișeu (9, cele mai multe
... „Căminul” lui Gheorghe Vișeu, „Căminul”
... „Căminul”, Ion Hadârcă și Eugen Ciocile (câte
... „Căminul” și a poeziei de reprezentare nu trebuie
... că există poezii scurte, în spațiul poezic
... „Căminul”, Gheorghe Vișeu, „Căminul”,
... mai multe poezii (14) ocupă Nicolae
... două poezii, într-o retorică, patriotică și
... productivă. Ar urma, la celalalt pol istoric,
... Paun, din sfera postmodernismului,
... „Căminul”, Gheorghe Vișeu, „Căminul”,
... postmodernismului: generatorii '60 și '70, ca
... (8 poezii), Anatol Codre, Nicolae Esimescu,
... „Căminul”, Gheorghe Vișeu, „Căminul”,
... (câte 6 poezii). Notez, din toate epocile, și
... în 5 poezii: George Meniu, Paul Mihnea,
... „Căminul”, Ioan Butnaru, Teo Chiriac, Andrei
... „Căminul”, Averdan, „Căminul”,
... „Căminul” poezie, privite prin prismă este
... gândite, din toate punctele de vedere. Nu
... „Căminul” și alții absenți, unui greu de motivat
... „Căminul” Valeriu Năstase (un exemplu),
... este unui anumit rustic este.

... și a estimare foarte de sus, observ reprezentarea îndusă a poeziei interbelice și privilegiatea acesteia. La mijlocul antologiei, coloana de poezii basarabene este data de literatura anilor 1918-1919, ceea ce înseamnă că poezia basarabească este prezentată ca o literatură de tranziție, care nu are o cronologie, ea adoptă o perioadă de lejeră, anume I. epoca de până la Grigore Vieru; II. epoca și conștientizarea sa neomodernistă (la noi, poezia ar fi Nichita Stănescu); III. postmodernismul mare ar fi al etapelor de dinaintea lui I. și faptul că neomodernismul basarabean este o literatură națională, patriotică, mai accentuată la noi. Adăug câteva observații tematice

... sentimentului național (remarcată prioritar de
... în postfața) a fost impresionantă ca efect
... nu mai este!), mai puternică și mai răspândită
... pe întregul teritoriu al Nicolae I. Ceaușescu. A...

putin, mai încoace. Tonal lamentative rituale din poezia lui Grigore Vieru are predecesori. Poare dorului și înstrăinării la Victor Teacă? (p. 108-110) pare să vină pe filigran și încoace românească a lui Octavian Goga. Poemele *Moldova* și *Estetii de la parca* de Petru Zăvan (p. 86-88) par calchiate după două aceluiași Octavian Goga. Și Pavel Botu (p. 134-135) mi se pare din aceeași stratur. Nu mai încape deci îndoielă că Grigore Vieru mi este singular: are afinități în poezia basarabeană. Dar, mai ales, au cu totul (cei menționați) un precursor evident în Octavian Goga. Elogiul Țaranului, al 46-iei lui simple și aspre, din poezia lui Bordan Iarși (p. 46-48) aduce cu versul Țăranului

Privighetori printre vrăbii

Literatura din Basarabia în secolul XX. POEZIE.
 Selecție, studiu introductiv și note bibliografice de
 Nicolae Leahu. Postfață de Alex. Ștefănescu. Editura
 Știința-Arc, Chișinău, 2004, 296 p.

și nervos al lui Aron Cotruș. O surpriza este poezia lingvisticului Eugen Coseriu, răsărit în publicatie la basarabeni de dinainte de 1940: *Sângele nostru* e expresia mândriei naționale inflexibile, cultul lui Eminescu strabine întreaga poezie la basarabeni: regăsim la Grigore Vitea (p. 97), Petru Cărare (p. 118), Petru Dudnic (p. 139), Vasile Romanuciu (p. 151), Uliu Petrușcă (p. 152-161), *Tăr de vijori* de Ion Hadără (p. 172) și *Illuminare* de Valeria Grosu (p. 179-180), o poezie care are, până la un punct, afinități cu Leonida. Odată cu expansiunea noastră, definiții cum *„dați căci sunt dați”* (p. 180) și

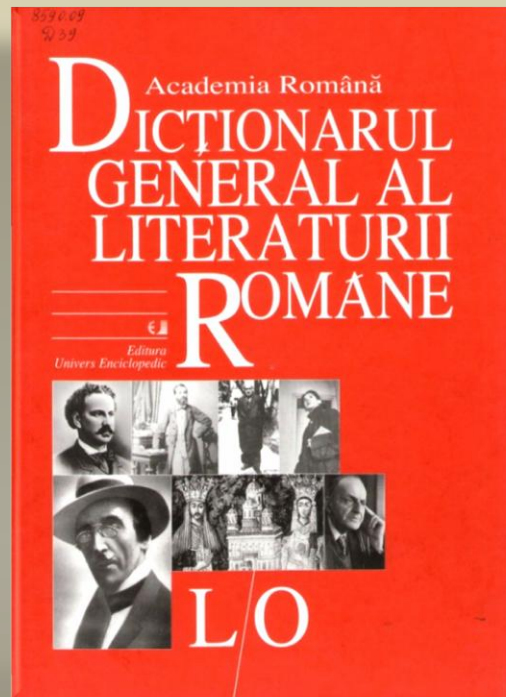
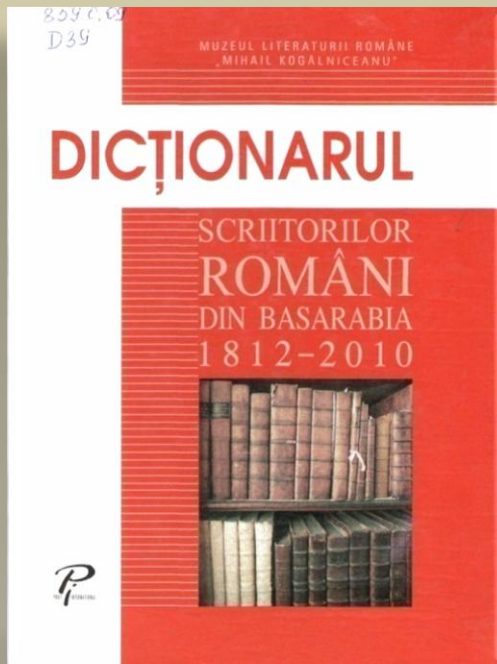
ce punctează liric
Alexandru Robot (p.
65), trecând prin
George Meniuc (p.
Valentin Roșca (p.
(p. 94-95), pentru
Lorelei de Leo Bus
din *Adam și Eva* s
(p. 205-209). Sen
reflecția autoironi
livresc, pudibond,
și al Margaretei C
257-260). E un
estetică cititorilor

Descifra-rea se-
mole) poate fi un
Imaginea hie-
lăsa deschise in-
Intors/ La pui
amui- / I-a că-
cio/ Sântina a-
poate cenzu-
aluzii și subver-
ca în finalul do-
pasăre de lui / Cu
aripi' (Pastune, p-
câinii/ în pun-
câinii/ în pun-
câinii/ în pun-
obișnui până la pre-
pe undeva un ju-
o vină este prin-
"Tare mi-i cucu-
nia locu- / raba-
Leo Bordanu
amenințând să se-
de perete/ lins în
sudul/ și viceversa/
estul/ și invers" (p-
e chiar dragu-
lui Mircea Dine-
versivată și com-
ziarul/ Parafraze-
scriu/ de depa-
e- / și dragu-
e- / nu depiste-
depietarea pasie-
Astia mai spun că
o dovadă că nu au

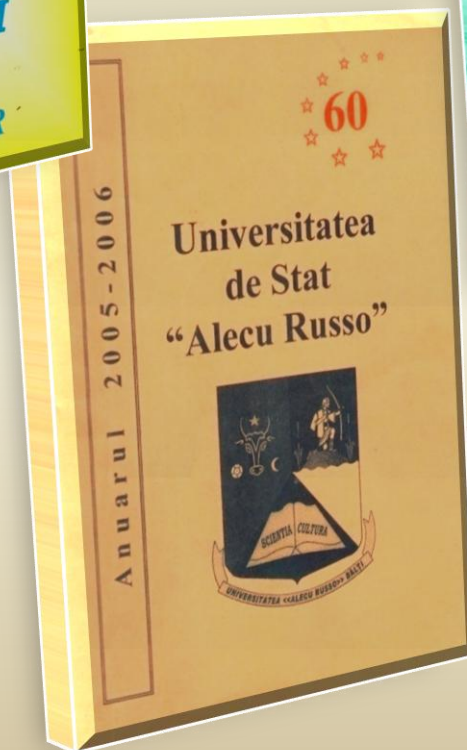
Las pentru alți
dermismului poet
Semnează doar că
Alex. Ștefănescu
bine să profeseze po
edificare, la lectu
moderniști basara
Galați-Paun. Ar
Dacă în cadrul
din cele două păr
excepția lui Car
neomodernismul
se pare evident. P
vrem să înțelegem
Stănescu, Ștefan
Sorecu, Ion Car
Ilenei Mălăncioiu
punem la socoteală
să devin parțiale
o falsă impresie.

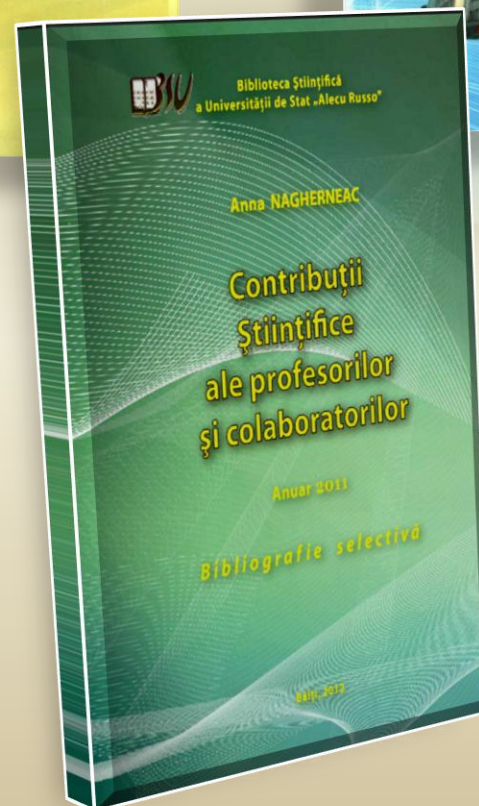
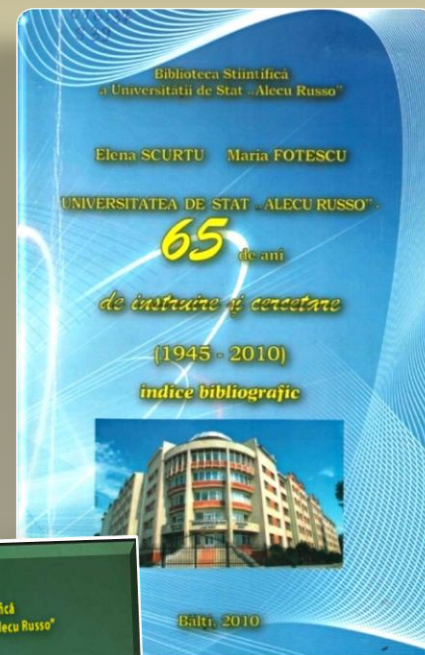
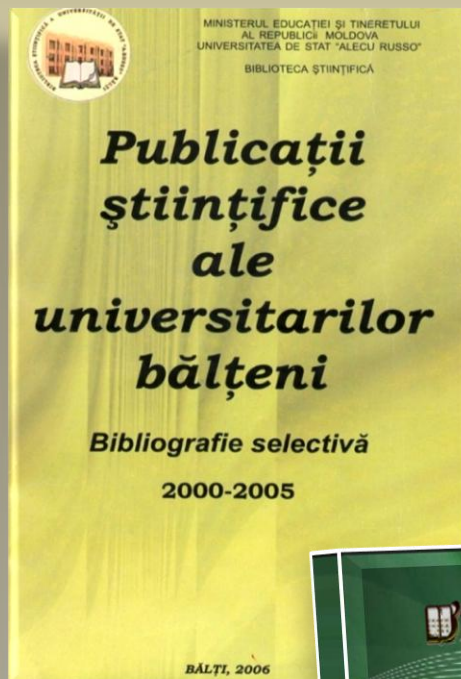
Poezia basarab
comparabilă (în fel
contemporane din
a poeziei ca gen p
dureros pentru sâ
a poeziei basarab
ecoul poeziei basar

REFERINȚE ÎN DICȚIONARE

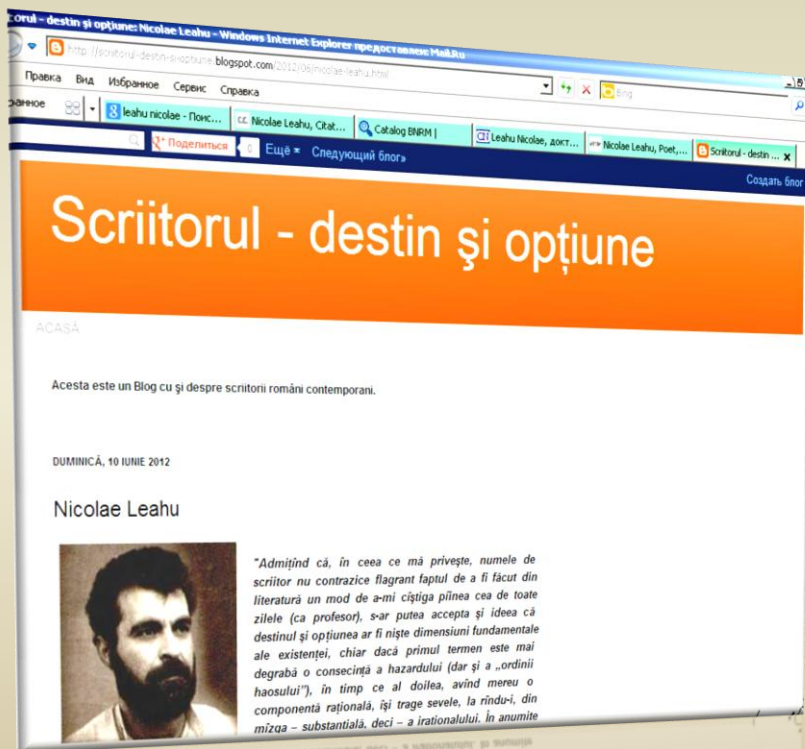
PERSONALIA

RESURSE ELECTRONICE

- <http://leahusblogsnetwork.wordpress.com/author/leahu>
- http://www.crispedia.ro/Nicolae_Leahu
- <http://poetic.ro/archives/tag/nicolae-leahu>
- <http://scriitorul-destin-si-optiune.blogspot.com/2012/06/nicolae-leahu.html>

BIBLIOGRAFIE

1. ABRAMCIUC, Maria. Poezia lui Nicolae Leahu: de la metaforism la textualism [on-line]. [citată la 03.06.2013]. Disponibil: http://www.usarb.md/fileadmin/universitate/Poezia_Leahu.pdf
2. CIMPOI, Mihai. Optzeciști. Cearta dintre tradiționaliști și (post) moderni. În: O istorie deschisă a literaturii din Basarabia. Bucuraști: Ed. Fundației Culturale Române, 2002, p. 239
3. Curriculum vitae Nicolae Leahu [on-line]. [citată la 03.06.2013] . Disponibil: <http://www.usarb.md/index.php?id=950>
4. Decan conf.univ., dr. Nicolae Leahu [on-line]. [citată la 10.06.2013]. Disponibil: <http://www.usarb.md/ru/facultati/filologie/istoria/>

Alcătuitori:

**Adella CUCU,
șef serviciu**

**Valentina TOPALO,
șef serviciu**

2013